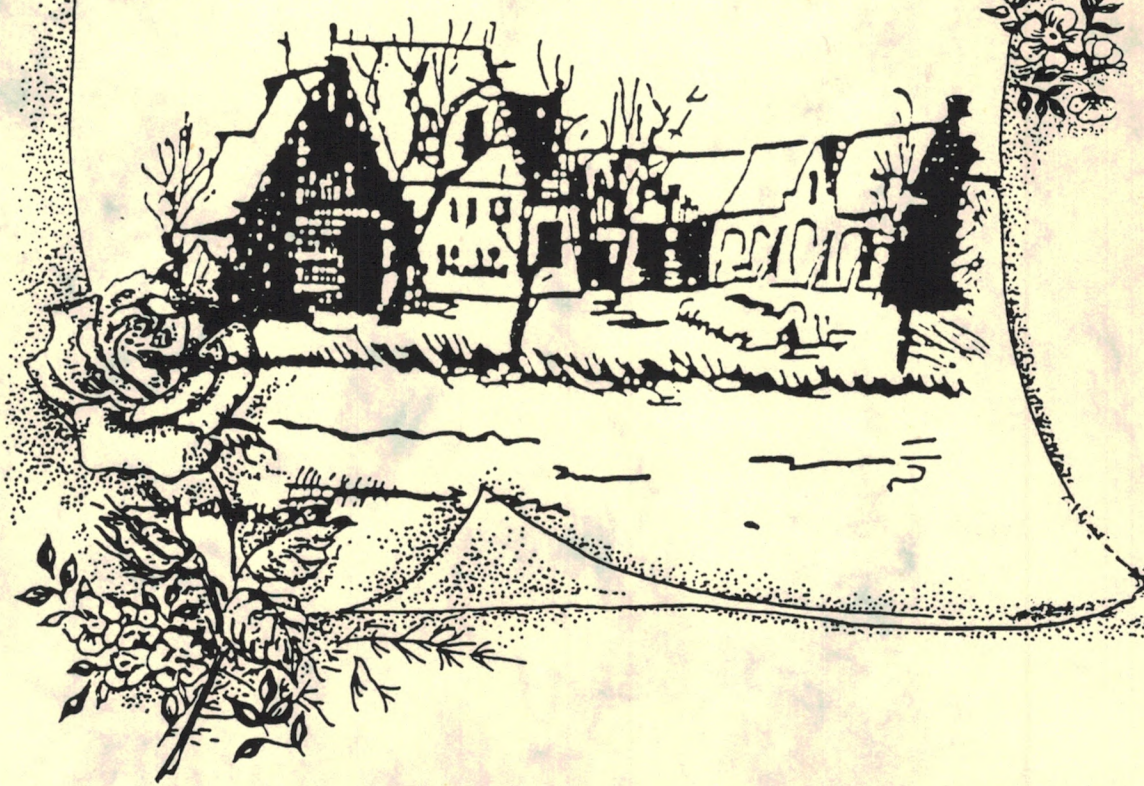
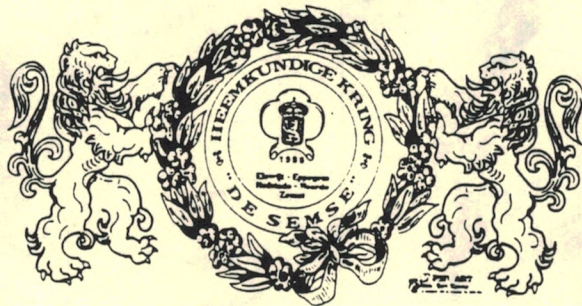

De «SEMSE» kroniek

1985 - 10 Jaar - 1995

Zetel: "De Schranshoeve" Stijn Streuvelaan 92 1980 Zemst (Eppegem)

Afgiftekantoor 1980 Zemst
Tijdschrift - 10de jaargang
Maart 1995 - Nummer 1

Heemkundige Kring " DE SEMSE "

opgericht in 1985
identificatienummer 23403/86

Zetel: Schranshoeve Stijnstreuvellaan 92 - 1980 Zemst (Epegem)

Briefwisseling: Vredelaan 48 - 1982 Zemst (Weerde)

BESTUUR:

Van Eyken Norbert, voorzitter

Floridor Gustaaf, ondervoorzitter

Vanderbeken Colette, secretaris-penningmeester

Kardux Ton, pers

Deboeck Elisa, genealogie-familiekunde

De Boeck Paul, cafetaria

De Blander Walter, publiek

Vandermeiren André, bestuurslid

Van Relegem Louis, bestuurslid

Lidmaatschapsbijdrage 250 fr of een vrijwillige bijdrage geeft recht op...
verzending van 4 tijdschriften
gratis toegang tot voordrachten en tentoonstellingen
speciale tussenkomsten bij uitstappen.

Bent u reeds lid van "De Semse" ? Beste dank.

Mede door uw bijdrage kunnen we onze heemkundige activiteiten
in Groot-Zemst uitbouwen.

**Bent u nog geen lid? Overtuig u dan van onze werking en doe vandaag nog uw storting
op het nummer 001-2183660-72**

Voorwoord

10 jaren zijn zo voorbij!

Op de algemene statutaire vergadering van vorige maand gaf Gerda en haar ouders samen met Fons Mannaerts een prachtig overzicht van hetgeen de Heemkring de voorbije 10 jaar heeft uitgevoerd aan uitstappen en festiviteiten.

Inderdaad de Heemkring bestaat 10 jaar dit jaar. Dit gebeuren zal uiteraard gevierd worden maar niet alleen met feesten. Het ganse jaarprogramma staat in het teken van dit gebeuren.

Feesten en activiteiten brengen het bestaan van de Heemkring naar buiten. Het organiseren van uitstappen en tentoonstellingen vergen een sterke inzet en veel tijd. Het geluk is met de Kring dat er kan gerekend worden op enkele mensen die belangeloos heel wat tijd besteden aan onze volkse vereniging.

We hebben dan ook niet te klagen met ons onderkomen in de Schranshoeve met de cafetaria die onze enige bron van inkomsten is. We beseffen wel degelijk dat een vereniging zonder dak boven zijn hoofd en zonder inkomen gedoemd is om binnen de kortste keren te verdwijnen, we hebben onze lokalen ter beschikking van de Gemeente en zeggen dan ook dank U.

Pol, Andrée en de kinderen zorgen er sinds het begin voor dat iedereen welkom is in de Schranshoeve een taak die we niet onderschatten daar zij ook in de week te pas en bij onpas deuren moeten openen en kunstenaars of vergaderingen toegang moeten verschaffen. Ook aan hen dank U.

Ik hoop ook tijdens de komende festiviteiten al de mensen te mogen begroeten en danken voor hun inzet tijdens ons tienjarig bestaan. En vieren zullen wij zoals u kan merken op het overzicht van de komende activiteiten.

Ik mag de wens uitdrukken dat de voorspoed de Kring in dezelfde mate mag behoeden en dat wij een eerbare plaats mogen innemen in de verenigingsleven van de fusiegemeente. In de eerste plaats willen wij werken rond onderwerpen en met mensen van onze eigen gemeente en op deze manier voor overlevering te zorgen en onze eigen kennis bij te werken en door te geven.

Norbert VAN EYKEN.

AKTIVITEITEN

10 jaar Heemkundige Kring "De Semse" v.z.w.

SCHRANSHOEVE

Stijn Streuvelslaan 92 - Zemst (Eppegem)

14 maart

Initiatie cursus: "Oud schrift" door *Marc Nelissen*, Mechelen

23 april

Mechelen binnenste-buiten -1/2 dag uitstap-

16 mei

Voordracht : Heerlijkheden en heerlijk recht en het nut voor genealogen door *Filip Santens*, Ingooigem

2 juni

Voordracht : "Boekdrukkunst en ExLibris"
door *Harry Van Royen*, Hamme

Tentoonstelling van **2 juni tot 25 juni**
"Papier, Paper-Art, Boekbinden, Boeken, Exlibris".

17 juni

Feestmaal "10 jaar heemkring De Semse"
aandenken "Bordje met embleem de Semse"
animatie: muzikale groep "Nogal Neig"

2 juli

Doornik -dagreis-

1 september

Voordracht: "De evolutie van een dorp tussen 1770 en 1880"
door Dr. *Henri Vannoppen* Erps-kwerps.

Tentoonstelling van **1 september tot 30 september**
"Beelden uit Groot-Zemst vroeger en nu"

28 en 29 oktober

Genealogische dagen

30 november

Voordracht: "Prekadastrale kaarten,
een uniek venster op het einde van de 16de eeuw.
door *Bart Minnen*, Wezemaal

december

Kerststal en kerstsfeer op de Schranshoeve
Kerst-happening te Kuttekoven met *Danielle Houbrechts*

Vanaf 26 januari tot 28 december iedere laatste donderdag van de maand, werkvergadering in de cafetaria van de Schranshoeve.

TENTOONSTELLINGEN

April 31/3 tot 30/4	Jan Sinnik - Leuven
Mei 5/5 tot 28/5	Rosa Schits - Hofstade
Juni 2/6 tot 25/6	Heemkring " De Semse "
Juli 30/6 tot 30/7	Gino Demeulemeester - Boortmeerbeek
Augustus 4/8 tot 3/9	Van Kerckhoven - Westrode
September 8/9 tot 1/10	Heemkring " De Semse "
Oktober 6/10 tot 29/10	Hugo Walravens - Zaventem
November 3/11 tot 26/11	Gisele Vermoesen - Eppegem Jacques Beke Carine Gosseye
December 1/12 tot 31/12	Pol Heide - Elewijt Heemkring " De Semse "

JAN SINIK

Irrealisme

Het onzichtbare zichtbaar maken ;
krachten tonen - die men enkel
in abstractie vermoeden kan,
vooral "in" maar ook "rond"
het menselijk lichaam, -
afgebeeld in kleuren en lijnen ...
dat is mijn allerbelangrijkst streven.

Het is een artistiek, geen wetenschappelijk zoeken ;
een intuïtief verkennen en ontleden
van het menselijk lichaam.
Het is het wegdenken van de huid
en de organen,
het lichaam zo transparant maken
dat enkel het etherische, het meest onbevattelijke,
het irreële overblijft.
Bewust gebruik ik slechts enkele punten
van herkenning.
Een gelaat, de vage contouren van een lichaam
zijn enkel sleutels om vlugger en gemakkelijker
deze irreële wereld binnen te dringen.

JAN SINIK. ° Katanga (Zaire)

In de zomer van 1967, hij is dan nog geen vijftien, grijpt hij verf en penseel en besluit schilder te worden onder de naam Johan Ev, een schuilnaam die hij zich al vroeger op de kalender had uitgekozen. Met vallen en opstaan en geknars van tanden creëert hij, figuratief nog onkundig, de meest bevreesdende vormen. Tien jaar later, in 1977, voelt de autodidakt zich artistiek volwassen en schudt hij de zwaarmoedige Johan Ev van zich af. Hij is niet langer de evangelist maar Jan Sinik. Langzaam maar zeker exploreert hij alle regionen van de menselijke gevoelens. Vastberaden zich niet te beperken tot één stijl verkent hij ook meer en meer de mogelijkheden van de abstracte expressie zonder zich evenwel af te wenden van het figuratieve. De mens, fysiek en psychisch, blijft het centraal thema. Als reactie op het sombere en donkere van Johan Ev ontstaat aldus het irrealisme van Jan Sinik met als basis : ALLES bestaat uit vuur, aarde, water, lucht, geluid, licht en tijd. Deze evenwaardige elementen die zich ook als zuivere energieën kunnen manifesteren zijn de ingrediënten van wat leeft, van wat voortdurend verandert. KUNST maken is spelen en werken met deze ingrediënten. De KUNSTENAAR is een transformator van energie.

SINIK is dan ook een speel- en werktuig dat energieën capteert, bewerkt, verwerkt en herschikt tot een andere vorm. In die zin is het irrealisme als het ware de kern zelf van Sinik.

De grote diversiteit van Siniks werk - "ik ben een stijlnomaad" zegt hij zelf - weerspiegelt zijn zoektocht naar de inhoudelijke essentie die hij opgesloten weet in de kern van de bolster.

Zijn irrealisme kan zowel akstrakt als figuratief zijn, maar steeds scherp afgelijnd in een heel eigen glossy techniek waarbij een aanzet in acryl meestal de basis vormt voor een verdere opbouw in olieverf.

Het irrealisme is voor Sinik een "never ending game". waarbij de toeschouwer over de gave moet beschikken om in de diepte driedimensioneel te kunnen zien en daarbij altijd nieuwe reflexen te ontwikkelen, waarbij iedere nieuwe ontdekking de vorige aanvult.

In Lier, waar hij in 1986 een Mega-tentoonstelling hield, formuleerde hij voor het eerst het axioma van zijn irrealisme : de Kunstenaar is een transformator van energie.

Nu, zes jaar later is hij terug in Lier : JAN SINIK.

ooooo

Beeld van Zemst in 1686 volgens een rapport over de staten van goederen van Oliveten.

De twee belangrijkste werken mede handelend over de geschiedenis van Zemst zijn van de hand van A. Wauters en J. Verbesselt. Het is deze twee mega-historici gelukt een reusachtige bijdrage te leveren voor de geschiedenis van onze gemeente net zoals voor zovele andere. Mede door hun zoekwerk op grote schaal ontgaan deze schrijvers toch soms bronnen die sommige amateur-geschiedschrijvers wel kunnen vinden omdat hun zoekwerk zich op een kleine oppervlakte concentreert.

In 1686 benoemden de Staten van Brabant vijf commissarissen om op het platteland een ernstig kadaster op te stellen¹. A. Wauters gebruikte de resultaten² van dit werk in zijn *Histoire des environs de Bruxelles* om in de door hem behandelde dorpen het aantal herbergen, molens, brouwerijen, hutten e.a. in 1686 weer te geven in een kleine voetnoot.³ De ruggegraat van zijn werk behandelde echter de heerschappij van de gebieden. Wie had rechtsmacht? Welke waren de schepenbanken, erfopvolgingen, e.z.v...?

Zijn gegevens kunnen we alleen maar uitbreiden of verbeteren met wat we in bundel 9225 van het OCMW-archief te Mechelen vonden, in verband met het patrimonium of de staten van goederen van de heerlijkheid Oliveten te Zemst. Deze staat is voor de geschiedenis van de gemeente van ontzettend groot belang.⁴ Hij werd, voor dezelfde doeleinden als hierboven vermeld, opgesteld op 16 februari 1686.

Niettegenstaande deze bundel de staten van goederen van de heerlijkheid weergeeft kunnen we spreken over een rapport. De bedragen - we kunnen het ook kwoteringen noemen - werden bepaald door de lieden hun *bedrijff als mede op hun bestiaelen van koeijen, peirden & schaeppen*. De *afgesetenen* (niet wonende te Zemst) betaalden op hun gronden een vierde minder dan de *ingesetenen* (inwoners van Zemst).

Ons rapport bestaat uit 3 delen: het eerste is in feite het hoofdrapport met samenvattingen en totalen, zoals aantal huizen, hutten, akkergronden, weiden, bossen e.z.v.. Deze katernen bevat naast het eigenlijke algemeen rapport nuttige bijkomende informatie zoals bijvoorbeeld de namen van de schepenen en een kleine beschrijving van het dorp. Dit is het belangrijkste deel.

Verder omvat de bundel twee bijlagen in de vorm van dikkere katernen: de bijlage van de woonplaatsen en de bijlage van de gronden. Deze bijlagen zijn van belang voor genealogen en biografie-makers. Ze bevatten telkens de namen van de gebruikers, huurders en bezitters. Ze geven ook een overzicht van wat er in Zemst bestond aan verschillende soorten bossen en landen. Er wordt er bijvoorbeeld dikwijls melding gemaakt over welk soort bos, land of weide het gaat (bijv. elzenbos, esbos, gerooid bos, slecht bos, *quaet* land, e.z.v). Ook (nog niet gekende) toponiemen komen tevoorschijn in deze stukken.

In het deel over de woonplaatsen staan niet zoveel interessante plaatsbeschrijvingen. Toch heeft dit deel op een andere manier zijn waarde. Ik heb er dan ook een "gekuiste" bijlage van

---

¹A. COSEMANS. *De bevolking van Brabant in de XVIIde en XVIIIe eeuw*. Brussel. Koninklijke Commissie voor Geschiedenis. 1939, p. 14.

²Algemeen Rijksarchief Brussel. De resultaten werden opgetekend in de registers van de Staten van Brabant nrs. 325-327 en in de registers van de Fiskale Officie nrs. 318-320 (Archeion-parameters: Inventarisnummer A 192, nummers in inventaris: 318, 319 en 320, geen specificatie).

³A. WAUTERS. *Histoire des environs de Bruxelles*. Deel II, p. 548.

⁴F.G.C. BETERAMS. *Inventaris van het Archief van de Commissie van de Openbare Onderstand van Mechelen*. Deel I, p. 585.

gemaakt, achteraan volgend in tabelvorm. Het geeft de bewoner, de eigenaar, eventueel schuren en stallen, en het te betalen bedrag. Dit bedrag bepaalt min of meer de grootte of de belangrijkheid van de woonst. Als er aan de woonst schuren of stallen gevoegd zijn, dat het hier gaat om een belangrijke (pacht)hoeve. De bewoners en/of eigenaars ervan zijn meestal gekenden, burgemeester, drossaard, schepenen, pachters, e.d.. De gemiddelde waarde van al deze woonplaatsen bedraagt het getal 180. Men kan dus veronderstellen dat al de woonhuizen die met hun bedrag boven deze waarde komen de grotere of meer renderende huizen zijn.

Het hoofdrapport geeft ons wel tegenstrijdige cijfers met de bijlagen, daarom dienen we ze allebei te beschouwen.

Volgens de bijlage van de woonplaatsen (zie hierna) telde ik 135 huizen, 26 schuren, 19 stallen, 10 herbergen, 20 arme huishoudens inbegrepen in de 135 woonplaatsen, 1 brouwerij en 1 molen.

Volgens het hoofdrapport lagen de gegevens enigszins anders: 20 pachthoeven, zowel grote als kleine, 1 kleine brouwerij (*...in onse parochie en is maer een brauwerijcken waer in nauwelijcx twee à drie reijzen op een geheel jaer wort gebrouwen ende dat ter quantiteijt van acht à thien tonnen ieder reijse*), 12 herbergen (*...dat in onse parochie sijn vier herbergen daermen wijn & bier vercoopt, mitsgrs. nog acht clijn bier herbergen de welcke de geheele parochie sijn verspreijd ende naer de boschkanten ende andere straete van clijne consideratie, ende dickwils sijn sonder bier...*), 46 huizen van handwerkers, 32 seer clijne huijskens van arme lieden die bijnaer hunnen cost niet en kunnen winnen als woonende in clijne stroije huttekens sonder schauwe, één wintmolen, geen clijnputten (kleiputten) en het hof van Relegem, toebehorend aan de erfgenamen van de gravin Van der Nath: 112 woonplaatsen in totaal.

A. Wauters geeft volgende cijfers: 32 hutten, 1 brouwerij, 1 kasteel, hetgeen dus klopt met het hoofdrapport. Hij geeft echter maar 4 herbergen op, waarschijnlijk de grote. Hij geeft aan dat er hoeven zijn maar plakt er geen getal op. De "grond"-cijfers kloppen voor 99,9%: totaal grond, 1463 bunder; akkerland, 775 bunder; weiden, 130 bunder; bos, 556 bunder. Dit laatste getal verschilt met Wauters die 557 bunder bos aangeeft.

We kunnen deze cijfers nogmaals even vergelijken met recent opgediepte gegevens uit het Rijksarchief te Brussel van een, zeer belangrijke, zogenaamde *hooft-telling*⁵ te Zemst uit 1702. Deze telling geeft ±135 woonplaatsen met daarenboven nog ±55 arme woonsten. Uit deze berekening blijkt dat er 16 jaar later veel huizen zijn bijgebouwd. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat het rapport alleen de huizen van het deel Zemst dat onder Oliveten viel aangaf. Dit zou kunnen bewijzen dat Oliveten te Zemst ruim de belangrijkste instelling was, in vergelijking met de andere schepenbank, deze van de heren van Grimbergen. Doch aan deze bewering willen wij ons niet te snel wagen. Het lijkt mij er eerder op dat op veel huizen en gronden zowel Oliveten als Grimbergen een zekere inbreng hadden en dat men niet zomaar kan of mag beweren dat een goed simpelweg onder één instelling stond.

Verder vermeldt het rapport dat de tienden in de parochie werden gelicht onder de vorm van koren, tarwe, erwten, haver, gerst, linzen (*vitsen*), *peirsboonen*⁶ en vlas. Meteen weten we dus ook welk in 1686 de belangrijkste teelten waren te Zemst.

De weiden en beemden lopen soms dikwijls onder water want...*omtrent St. Jansmisse, wanneer de arme gemeijnte met hunne bestiaelen overdrijven ende subject sijn aende inundatie & overvloed vande senne, hetwelch dickwils geschiet...* Het Voorbroek werdt gemeenschap-

---

⁵Algemeen Rijksarchief Brussel: Archeion-parameters: Inventarisnummer: T 104/2, nummer in inventaris: 392, specificatie: 392/1.

⁶Werden de bonen in deze tijd geperst?

pelijk⁷ gebruikt door de *arme lieden* en was 4 à 5 bunder groot.

De kwaliteit van de bossen werd niet hoog ingeschat: *...datter seer vele quaede schommachtige, heijachtige, vande roeijbosschen sijn.*

Er zouden geen vijvers, heiden en moeren geweest zijn: *...de proprieteijt van de vijvers geene... de proprieteijt van de heijde & moeren geene.* De Heidestraat, die nochtans op Weerds grondgebied ligt, maar niet ver van Zemst, zou dus in 1686 geen heide meer geweest zijn.

Er wordt ook melding gemaakt van twee arme smeden en enkele zeer kleine textielwinkeltjes: *...dat in onse parochie sijn winckels van gaeren ende spellen, gelijk oock noch eenige andere clijne baggatellekens, mitsgrs. twee smeden de welcke alle beijde arm sijn.* De textielwinkeltjes zouden eventueel verband kunnen houden met de aanwezigheid van wevers, die we bijna bij elke telling van de 18de eeuw te Zemst steeds terugvinden. Niettegenstaande geeft de telling van 1702 slechts één wever op.⁸

De oudste schepenen die op de documenten vermeld werden waren Hendrick De la Rue (huistaxatie: 1200) en Guilliam Leemans (huistaxatie: 500), de *thiendeganger* was Jan Van den Heuvel (huistaxatie: 300) en de griffier was Gillis Van Cauwenberghe. Degenen die hun hand- of merkteken zetten waren dezelfde plus Jan Jacobs, Philips Spruijt, Jan Brion, Carel Van Thilt (huistaxatie: 400) en Jan Van Roij (huistaxatie: 400). Hendrick De la Rue woont veruit in het belangrijkste huis van Zemst en staat na elke verklaring steeds op de eerste plaats vermeld.

---

⁷Hiermede gaan wij terug naar de Frankische *gemeenten* die wij nog in vele dorpen tot in het begin van deze eeuw hebben gekend. J. VERBESSELT. *Het parochiewezen in Brabant tot het einde van de 13de eeuw*. Dl. X, p. 181.

⁸Algemeen Rijksarchief Brussel: Archeion-parameters: Inventarisnummer: T 104/2, nummer in inventaris: 392, specificatie: 392/1. Deze wever was Adriaen Juliens, vermeld als arm, stamvader van het huidige Juliens geslacht.

Cohier ende specificatie vantele de hijsen, schueren, ende stallingen, gestaen en gelegen binnen de voors. prochie, soo ende gelijck alle de selve bij de voors. schepenen sijn getaxeert ende sijn als volght, nochtans dat de pachthoven in dese geroert voor het meestendeel sijn met de goederen getaxeert.

Bewoner	Eigenaar	(S)chuur S(t)al, (G)ulden			Specificatie
		S	t	G.	
BOIJNAERTS, Joos	BLONDEAU, Antonij			150	
DAEMS, Christiaen	VAN DER ELST, weduwe			100	
CEULEMANS, Jaspas	DE MEIJER, Rombaut	1		150	
VERHAEGHEN, Guilliam		1	1	200	
BOIJNAERTS, Peeter	GOIJAERTS, Joos			100	
VAN SLAGMOLEN, Laureijs		1		150	
VERLINDEN, Marcus	zelf			125	
JACOBS, Jan	VAN ROIJ, Jan	1		175	
	BOIJNAERTS, Peeter Rombaut			125	
	VAN VAECK, Antonij			75	
WIJNANTS, Huijbrecht	VAN TER NATH, kinderen en erfgenamen gravinne			200	herberghe
VAN ROIJ, Jan	ROMMEWAEL, de heer en de erfgenamen des Heere	1	1	400	
VAN DEN ?, Jan	VAN TER NATH, erfgenamen gravinne	1	1	500	

	VAN TER NATH, erfgenamen gravinne				het hoff ofte slot van relegem... ende mits het ledigh staet ende onbewoont, allenelick eene casteleijn niet getaxeert
JACOBS, Jacob	VAN WINGEN, Peeter, cum suis	1			125
VAN HASBROECK, Francois	VAN TER NATH, erfgenamen gravinne				75
BOIJNAERTS, Jan wauters sone	GOIJVAERTS, Jan wauters sone	1			125
ADRIAENS, Jan	zelf				50 met sijne mede con- foirte
LEEMANS, Guilliam	VAN TER NATH, erfgenamen gravinne	1	1		500
SPRUYT, Philips		1			200
VAN DEN EIJNDE, Andries	LEEMANS, Guilliam				100
VAN GEIJSEL, Peeter	cum suis				100
BOEIJNAERTS, Jan	BOEIJNAERTS, Ingel				350
	TIMMERMANS, Anthonij				75
LAUWENS, Jan	VAN NIEUWENHUYSE, J.				100
VAN STEENWINCKEL, weduwe					150
HELLEMANS, Francois	TIMMERMANS, Anthonij				100
VAN GEIJSEL, Philips	VAN THIELT, Carel				125
PEETERS, Sr. binnen Mechelen	SINT-PEETERS, Godshuis van	1	1		350
VANDEN HEUVEL, Laureijs	VAESEN, de weduwe	1			250

LAUWENS, Adriaen						50	arm
VAN AKEN, Philips						50	arm
VAN STEENWINCKEL, Guilliam, wedu- we						50	arm
VERHAEGEN, Jan		1	1			350	
SAVOET, Hendrick						75	
VAN THILT, Gillis						300	
DE BRUIJN, Jan, weduwe						125	
DE LA RUE, Barbara						200	
MEUS, Jacques						100	
						150	herberghe
VAN BOONAERTS, Matthijs						600	herberghe
						10	arm
						100	
						100	
BUELENS, Pr., weduwe						15	arm
JANSSENS, Matthijs						400	herberghe
HABERAMS, Jan						100	
						200	herberghe
						200	herberghe

BRAHAMS SONE, Jan	DE BRUIJN, Adv[ocaet]				150	
VAN BRUEGEL, Peeter	VERHOEVEN, Jan				50	arm
MEEUS, Rombaut	zelf				100	
VERMEULEN, Jan	LOCQUET, vicomte d'Ombeecke	1	1		300	
HUSEWEEL, Geeraert	VAN VELTHOM, Cornelis, weduwe				150	herberghe
VAN HUSEWEEL, Hendrick	MEIRSTRAETEN, weduwe				300	herberghe & brouwe- rije
VANDEN BRANDE, Guilliam	VERHOEVEN, Jaspas, weduwe				100	
BERWER, Jan, weduwe	BISTEELS, Jan				75	arm
CEUNDEMAN, Niclaes	zelf				100	arm
VAN EMP, Pr.	COENEGRAS, Peeter				100	arm
Pastoor van Zemst	VANDEN HEUVEL, Gillis				75	arm
VAN BEESEL, Lucas	Heilige Geest van Zemst				50	arm
DE BOECK, Jan, coster alhier	DE LA RUE, Hendrick				1200	
VERTOMMEN, Rombout	Cure van Zemst					
VAN GIUSEL, Rombout					75	
LIBENS, Jan	VAN BATTEL, den heere				400	
	MASSOR, Jan				100	
	DE GROEFF, Niclaes, weduwe				125	
	VAN BATTEL, den heere				100	
					450	

DE NEEFF, Peeter						15	arm
BOIJNAERTS, Merten				1	1	500	
VANDEN HEUVEL, Jacques, pachter				1	1	400	
VANDEN EIJNDE, Cornelis, pachter				1	1	400	
DE HOEST, Jan Balt.						50	
VAN STEENWINCKEL, Jan						100	
VAN DEN EIJNDE, Peeter				1	1	175	
				1	1	400	
GOIJVAERTS, Guilliam				1	1	300	
BAUWERS, Joos						100	
COECKELBERGHS, Adriaen						100	
VAN RELEGEM, Francois						50	arm
LOUWERS, Clement						75	herberghe
LEEMANS, Peeter						100	herberghe
VAN THILT, Carel				1	1	400	
BUELENS, Jan						150	
WIJNS, Peeter						75	arm
LAUWERS, Aert						25	arm
JANSSENS, Hendrick						75	arm
						100	
BUELENS, Niclaes						75	

MEIJSMANS, Merten	VAN NIEUWENHUIJSEN, Jaspas				100	
DE BUIJSER, Anthonij	CROIJNET, Francois				75	
DE BUIJSER, Jan	GOEVAERTS, Ingel				75	
CEULEMANS, Cornelis	Kisten van het Begijnhof van Mechelen				50	
LEEMANS, Christaen, weduwe					75	
BRITS, Jan	VERTOMMEN, Jan, erfgenamen				75	
BUELS, Rombaut	SIJBENS, Jan				100	
BUELENS, Adriaen	VAN MEIRSTRÆTEN, Peeter				100	
MOONS, Joos					75	
VAN DEN WIJNGAERT, Pauwels	NICOLAIJ, Jan Bapta.				100	
WIJNS, Ingel	VAN ROOIJ, Laureijs				75	
LAUWERS, Niclaes		1			75	
VAN ROEIJ, Laureijs	VAN PASSENRODE, Adriaen			1	300	alleen de stallingen, geen huis!
MEIJSMANS, Francois	DE BOISOT, Jo.				75	
SAEFOET, Matthijs	DE CLERCQ, B.				200	
JANSSENS, Peeter, weduwe	LOERANTS, den heere drossaerd				100	
SPRUIJT, Jan	DE LAET, Joos				200	
JANSSENS, Cornelis	ANDRIES, Niclaes				100	
CEULEMANS, Matthijs	DU JARDIN, den Heere Raedt				200	
VANDEN HEUVEL, Jan, Janssone	VAN MASSELLAER, de vrouw van den heer	1	1	1	300	

HAELEWAETER, Guille.	VAN OLEIJEN, den heere			125	
MEIJSMANS, Jan	VAN GEIJSEL, Adriaen			75	
HUIJS, Jan Peeter, erfgenamen				25	arm
MERTENS, Gillis				25	arm
HAELEWAETER, Jacques				50	arm
HEIJNS, Gillis, weduwe				50	
VERHEIJDEN, Cornelis	kiste van het Begijnhoff			50	
VERLINDEN, Andries	PANSIUS, erfgenamen			50	arm
GOIJVAERTS, Rombout	BLONDEAU, erfgenamen			150	
CEUSSEENS, Jacques	weduwe of de <i>wesen</i>			75	
CNOPS, Peeter	DE LA RUE, Hendrick			50	arm
VAN VAECK, Jacques	VANDER BEECKEN, Melchisedech			100	
BISRUYT, Jacques, cum suis				50	
JACOBS, Peeter	BOSMANS, Adriaen			150	
GOIJVAERTS, Wauter, pachter	VAN HELMONT, heere graeve	1	1	100	
CEUTTENS, Jan	<i>heere canselier van Brabant</i>			500	
MEIJSMANS, Anthonij	VAN NIEUWENHUIJSE, Jo.			100	
LAUWERS, Jan	ANDRIES, niclaes			75	
MEULDERMANS, Niclaes	HUENS, heere			75	
SIJMONS, Niclaes	heere graeve van grimbergen	1	1	100	
SIJMONS, Cornelis	heere graeve van grimbergen	1	1	400	
		1	1	250	

			2400	wintmolen, geen huus!
				<i>de volgende hujsen gelegen over de vaert sijn met eenighe landen daerover in proces tegen de regeerders van Capellen in de Souvereijne Raedt van Brabant</i>
VERHEIJEN, Hendrick	abdij van grimbergen		100	met grond
VERHEIJEN, Ambrosius			150	
VAN CAMPENHOUT, Jan	abdij van grimbergen		150	
Totaal: aantal schuren en stallingen. Resp. 26 en 19. Gemiddelde taxatie 180		26	19	180

...gedaen tot Sempse den twintigsten en eenentwintigsten februari 1686... was onderteekent C. Cauwenberghe, Guilliam Leemans, Hendrick de la Rue, Carel Van Thilt, Jan Van Roij als schepenen

De goedenissen van de schepenbank van Oliveten te Zemst.

(M. Alcide)

In vorige nummers publiceerden we de samenvatting van de akten van de jaren 1728-1795. In dit nummer gaan we verder met de jaren 1715-1728.

Goedenissen 1715-1728, register 9232

eerste bladzijde, niet gepagineerd

14-2-1715

Jan De Boeck, koster van Zemst, verkoopt voor 61 gulden aan Jan De Witte 24 roeden erf te Zemst naast het *curen huijs*, grenzend aan Adrianus Juliens, Steven Lauwers en de Steenweg. Op deze plek is onlangs (1703) nog een huis afgebrand.

1r-3r

4-2-1715

Jan (mede over Gillis Van Espen), Jan Baptist, Jan Franchois, Maria, met haar man-voogd Andries Van Vaerenberg, Peeter en Louise Goijvaerts, met haar man-voogd Hendrick De Kempenaer, verkopen aan Anthonius Blondeau, kanunik, een dagwand wisselbeemd, gelegen in het *cleijn broecksken*.

3v-6r

5-2-1715

Augustijn Thielemans, wonende te Melsbroek, verkoopt aan Jacquemijne Craen, weduwe Franciscus Hellemans, een hofstede met een dagwand land te Zemst, grenzend aan de Heerestraat, Niclaes Van Velthom, Carel Van den Heuvel en Anthoon Van Relegem.

6v-8v

14-2-1715

Augustinus Thielemans en zijn vrouw Joanna De Boeck verkopen aan Hendrick Meijsmans drie dagwanden land op het *cleijn veldeken* te Zemst, grenzend aan de erfgenamen Gillis Van Cauwenberghe en Jan De Boeck.

8v-10r

14-2-1715

Augustinus Thielemans en zijn vrouw Joanna De Boeck verkopen aan Peeter Jacobs en zijn vrouw Anna Wijns een bunder land te Zemst. Getuigen Hendrick Meijsmans en Martinus Moortgat. Dit stuk land wordt beschreven in een akte van Notaris Eijskens de dato 27-11-1714.

10v-12v

2-5-1715

Catharina Liers, hofmeesteres van het Groot Begijnhof, verkoopt aan Jan Verlinden en zijn vrouw Barbara De Keijser, beiden uit Hombeek, een half bunder land in de *Cauter*.

13r-16v

2-5-1715

Laureijs Van den Heuvel, pachter en schepene van Zemst, en zijn vrouw Catharina Van den Eijnde verkopen aan Laureijs Van Roij 36 roeden erf uit de hof en boomgaard van L. Van den

Heuvel, gelegen te Zemst naast hun schuur aan de *Notelaer*, grenzend aan Gillis Coeckelberg, Guiliam Kerselaers en de Steenweg. (Verder: Van Battel, Raeps, Meurs)

17r-19r

31-5-1715

Jan, Jan Baptist, Franchois en Peeter Goijvaerts, Andries Van Vaerenberg, Maria Goijvaerts en Louisa Govaerts met haar man Hendrick De Kempnaer verkopen aan Anthoon Van Relegem land te Zemst-Laar aan de Heerestraat, grenzend aan Lauwerijs Van Roij.

19r-20v

11-6-1715

De gemeente Zemst geeft aan Antonius De Buijser, een halve roede land, gelegen naast de kamer van zijn huis, gelegen te Zemst-Bos aan de dries.

20v-23r

19-9-1715

Laureys Van Roij als voogd over Catharina en Elisabeth Van Roij zusters, en Petronella Van Roij met haar man-voogd Peeter Goovaerts, benevens Jan Jacobs verkopen aan Jan Spruyt 1 dagwand land te Zemst op het *Meulevelt*, grenzend aan het Klooster van Sion. Getuigen waren Franciscus Bal en Laureys Moons.

23r-26v

15-3-1716

Niclaes Van Veltum verkoopt aan Joanna Pessiels, weduwe Carel Denies, met Anthonius Denies, haar zoon, een half bunder beemd te Zemst aan de Steenweg, grenzend aan Franciscus Van Asbroeck en Matthijs Janssens.

26v-29r

28-8-1716

Matthijs Ceulemans koopt in opdracht van Hendrick Meijsmans van de erfgenamen van Elisabeth Van Battel met consoorten (Raeps, Van Meirs, Du Ron) land te Zemst aan de waterloop. Met veel familielijnen.

29v-31r

3-9-1716

Matthijs Van Gijssel, uit Hever, verkoopt aan Carel Haesendonck, uit Weerde, een half bunder land te Weerde op het *Heijvelt*, grenzend aan de koper en de hofstede van de heer Van Battel.

31v-33r

3-9-1716

Jan De Wilder en Cecilia De Wilder met haar man-voogd Jan Lauwers, verkopen aan Jacobus Le Pagie, pachter te Weerde, hun deel van een hofstede, grond en toebehoren, gelegen te Weerde aan de Heerestraat, grenzend aan de erfgenamen Cornelis Lootens.

33v-36r

16-10-1716

Martina Verhaeren, jonge bejaarde dochter, bijgestaan door een vreemde voogd, verkoopt aan Guiliam Spruijt, pachter te Eppegem, een half dagwand land te Eppegem tegen de Steenweg, grenzend aan de koper.

36v-40r

19-10-1716

Jan Verlinden en zijn vrouw Maria Van den Berge verkopen aan Graaf Francois Van der Nath 4 dagwand esbos in het *Eselbroeck* te Zemst, grenzend aan de Heerestraat.

40r-44r

5-11-1716

Albert Joseph, graaf van Arbery en Isabella Selicite, baronesse van Cortenbergh, verkopen voor 15000 (!) gulden aan Anna Maria Blondiau, weduwe Jan Brans, een hoeve met huizingen, schuren, stallen, bossen, beemden en landerijen, enz... te Zemst-Laer, genoemd het *Hof ter Beken*, momenteel gehuurd door Matthijs Ceulemans.

44v-46r

18-5-1717

Maria Anna Estricx, weduwe Andreas Cornelius Snijers, verkoopt aan Anthonius Blondeau, een half bunder land in het *Regelaer*, grenzend aan Guilliam Lauwers, land op de *Neercauter*, grenzend aan Elisabeth De Keijser, en land in de *Capellekensstraat*, grenzend aan de weg en de dezelfde straat, alles gelegen te Hombeek.

46v-48v

18-3-1717

Elisabeth Estricx, geestelijke dochter, verkoopt aan Wauter Wijnants 50 roeden land te Zemst, genaamd het *Bijlken*, naast de wagenweg leidende naar het *Hof ter Beken*. Er is ook sprake van wijlen Hendrik Meijsmans.

49r-51v

14-5-1717

Maria Verhocht en haar man Guilliam Muldermans, uit Zemst, verkopen aan Anthoon Denies, jongman uit Zemst, een huisje, hof, grond en toebehoren, te Zemst tegen de Steenweg (oppervlakte een half dagwand), grenzend aan het huis en hof *den Coninck van Spagnien*, Engel Goijvaerts en Judocus Verhoeven.

51v-54r

3-6-1717

Joannes Baptista Pansius en Joannes De Drijver de jonge als voogden over de twee kinderen van wijlen Jacobus Pansius en Maria De Drijver, verkopen aan Joannes Petrus Van Kiel, een hofstede met drie dagwand land, te Zemst-Laer bij *Steijne Cruijs*, grenzend aan de Heerestraat en Rombout Goijvaerts.

54r-57v

4-11-1717

J.A. Van Glabbeeck ontvangt voor Maria Carolina De Gortter, dochter van Joannes, lid van de Grote Raad, 426 gulden van Jan Kindermans en zijn vrouw Geertruij Maais in opdracht van Jacobus Van Schellebroeck, i.v.m. een half bunder land in de Sittaert te Zemst, grenzend aan Govaert Van Thielt en Hendrick Meijsmans.

57v-60v

Norbertina L.T. Van Werde verkoopt in naam van leden van de familie Douglas dict Scott en Van Passenrode aan Joos en Jan De Laet in opdracht van Anthonius De Gastericx 2 bunderen

land, de *Noenweijde* genaamd, in Zemst, grenzend aan Joos De Laet.

60r-61v

27-1-1718

Philips De Keijser en Jan Van den Bossche als voogden over de kinderen van wijlen Carel Denies en Joanna Besseels en Anna Denies met haar man-voogd Jan Horckmans verkopen voor 220 gulden aan Jan De Vos een *erfken* op hetwelk J. De Vos een huis heeft gebouwd, oppervlakte 30 roeden, te Zemst aan de Steenweg naar Vilvoorde, grenzend aan Anthoon Denies, Engel Goovaerts en Judocus Verhoeven.

62r-65r

10-2-1718

Lauwerijs Van Roij en zijn vrouw Maria Anna De Boeck ontvangen van Leonardus Maes, prelaat van de abdij van *Beirne*, 500 gulden i.v.m. huis met schuur en stallingen enz... te Zemst tegen de Steenweg, grenzend aan Peeter Wouters, de Leibeek en Nicolaes Van Veltom. Vorige eigenaar was Jacquemijne Craen, weduwe Frans Hellemans, die het op haar beurt had gekocht van Augustijn Thielemans.

65r-68v

7-4-1718

Hendrik Verhaeren, zoon van Anthoon en van Anna Van Thielt, verkoopt aan Martina Verhaeren, de zuster van zijn vader, geassisteerd door haar broer Jan, een half bunder bos te Zemst, de *kerremansheijde* genaamd. Het goed komt voort uit de deling van de goederen van Jaspas Verhaeren en zijn vrouw Cathelijne Vanden Wijngaerd.

68v-72r

13-11-1718

Akte met de familie Du Jardin, waarvan één kanuniek en één licentiaat in de rechten is en ook schepen van Mechelen. Zij verkopen voor 1000 gulden aan Cornelis De Winter en zijn vrouw Joanna Catharina Keijlaerts een hoeve met toebehoren, gelegen te Zemst-Laer, genaamd het *Spreeuwenhuys*, momenteel gepacht door Norbertus Muldermans.

72r-74v

13-11-1718

Akte met Jan, Guilliam, Peeter, Anna Maria (x Jan Baptist Goijvaerts), Catharina (x Hendrik De Vos), Philips Costers met consoorten (Du Pré), Guilliam Van Lint en zijn vrouw Catharina De Coninck en Martinus Van Loeck i.v.m. land te Zemst op de *Sittaert*, grenzend aan Guilliam Franssens.

75r-78r

25-5-1719

Jan Somers uit Weerde verkoopt aan Hendrik Pauwels een vierde van een hofstede te Weerde, grenzend aan Guilliam Goossens. Eveneens betrokken is Adam Verbelen.

78r-80v

14-12-1719

Joos Brion, meier van Epegem, verkoopt aan Jan Mulderman en zijn vrouw Maria Simons een behuise hofstede te Epegem, genaamd de *Bellepees*, 80 roeden in oppervlakte, gelegen aan de Steenweg, grenzend aan Guilliam Spruijt en Jan Verhaeghen.

81r-83v

20-3-1721

De familie Van Slagmolen (Hendrik, Jan, Antoinette, Anna, Maria) en consoorten (Christoffel Ceulers, Anthoon Van Steenwinckel, Philips Janssens, Sebastiaan Van Beneden, Jacobus Momerency) verkopen aan Matthijs Ceulemans in opdracht van Jan Spruijt een half bunder land te Zemst op *den bergh*, grenzend aan de weduwe Huens en Augustijn Coeckelberg.

83v-86r

20-3-1721

Jan Meijs, uit Vilvoorde, Seger Leemans en zijn vrouw Joanna Maria Meijs, uit Beigem en Matheus Meijs, uit Epegem, voor Joos en Antoon Meijs, hun broers verkopen aan Elisabeth en Maria Van Kiel, zusters en geestelijke dochters, 5 dagwand land te Weerde op het *heijvelt* aan de Heidestraat, grenzend aan Cornelis De Koster en Hendrik Meijsmans.

86v-88v

20-3-1721

Bekentenis vanwege Maximiliaen Cools, *meester cordewagenaer*, i.v.m. Judocus de Cranckel en oud land met *huysinge daer op staende*, te Zemst, grenzend aan Jan Van den Heuvel, Matthijs Van Thilt en de Steenweg

88v-91r

20-3-1721

Hendrik Peeters uit Epegem verkoopt aan Maria Peeters, weduwe Matthias Somers, en haar enige dochter Catharina Somers, eveneens uit Epegem, land te Zemst aan de Linterpoorten, aan de heerbaan van Zemst naar de Verbrande Brug.

91v-93v

17-7-1721

Ambrosius Cloet, jongman, bekent dat Peeter Van Diepenbeeck een rente heeft afgekwenen, i.v.m. het huis *De Coninck van Spagnien* te Zemst.

95r-96r

25-9-1721

Cornelis Lauwers en Anna Goyvaerts, uit Zemst, ontvangen van Francois Wels 300 gulden i.v.m. een behuise hofstede, de *Cleempoel* genaamd, grenzend aan de *gemeente Cleempoel*, de Bosstraat en Joos Van Steenwinckel.

96r-97v

9-12-1721

Petronella Wijckmans, dochter van Hendrik en Katelijn Van Beneden en weduwe van Peeter Rijpens, woonachtig in de heerlijkheid van Duffel, ontvangt van F.C. De Clercq 150 gulden i.v.m. een hofstede met 5 dagwanden land te Zemst-Laer aan de Heestraat

98r-98v

4-5-1722

Anna Wegge, begijn, bekent dat Jaspar Verhaeren met zijn consoorten, een rente heeft afgelost, bepand op bos te Zemst (*kerremansheijde*) en land op *Wormelaer* eveneens te Zemst en te Weerde aan de *nieuwenbosch*.

98v-100v

12-11-1722

Andries Van den Sande, koopman te Mechelen, gemachtigd door Joannes Baptista Coeck en zijn vrouw Maria Van de Voort, ontvangt van Antonius Blondeau en zijn zusters Elisabeth en Catharina, 1100 gulden i.v.m. land begroeid met bomen, te Zemst tegen de *Hombeecksche baene*.

100v-101r

4-10-1722

Maria Van Liecke, *gewesene crancke meesteres* op het Begijnhof, bekent dat Jan Vermeiren en Margareta Lauwers een rente hebben afgelost bepand op een huis en hof te Eppegem op de Steenweg recht tegenover den *Hert*.

101r-104v

22-11-1722

Zeer interessante akte i.v.m. de familie Verhaeren. 3 generaties familielijnen met aanverwanten. Spilfiguur is Jacques Verhaeren, pachter te Zemst, wijlen zijn vrouw Catelijne Van den Heuvel, zijn vader Mattijntien, zijn kinderen Jan, Joos, en vijf andere minderjarige; verder Jaspar, Hendrik, Maria, Digna en Joanna. De aanverwante families zijn: Usueel, De Coninck, Sloors, Leemans, Van den Eijnde, Machtens. Zij verkopen aan Philippus Franciscus Roose 2 bunderen eesterbos, genaamd de *kerremansheijde* te Zemst.

105r-106v

14-1-1723

Jan Vermeiren en Margarita Lauwers, inwoners van Eppegem, verkopen aan Jan Baptist Van den Brande, zoon van Jesper en Elisabeth Andries en aan Elisabeth Bertelijns, land te Eppegem aan de Steenweg, recht tegenover *den Hert*, grenzend aan de erfgenamen Janssens.

107r-110v

28-1-1723

Peeter, Jan en Elisabeth (minderjarig) Meijsmans, broers en zuster, ontvangen van Pater Romanus, priester en procurator, 2000 gulden, i.v.m. land te Zemst op het *Kerckenvelt* en op de *Sittaert* (de *langhe kecken*)

111r-114r

25-2-1723

De kinderen van wijlen Guiliam Govaerts en Louisa Van den Heuvel zijnde Jan, Catharina met haar man-voogd Jan Mombaers en Anna met haar man-voogd Hendrick de Lellio, verkopen aan Engel Govaerts, hun broer, en zijn vrouw Elisabeth Moonens, inwoners van Brussel, 1 bunder land, vroeger een eesterbos, gelegen te Eppegem aan de Leibeek, grenzend aan de erfgenamen Franssens.

114r-117r

16-9-1723

Catharina Van Thielt, weduwe Mattheus Meijs, en haar man Machiel Van Linthoudt, Jan Meijs, Joanna Meijs en haar man Zegher Leemans, en de kinderen van Catharina Van Thielt zijnde: Joos, Anthoon en Matthijs Meijs verkopen aan Antoon Van Relegem en zijn vrouw Catharina Van Roije, 2 dagwand land te Zemst aan de *Clijne Linde ofte schijtehaeghe* (!), grenzend aan de heer Carondelet, nu de graven van der Nath.

117v-120r

16-9-1723

Catharina Somers en haar man Jan Somers verkopen voor Anna Peeters, hun moeder, weduwe Matthijs Somers, 1 dagwand land te Zemst bij de Linterpoorten, grenzend aan de Heerestraat en de heer Parijs uit Antwerpen, aan Martinus Van Dam en zijn vrouw Elisabeth Crocket.

120r-122r

14-10-1723

Jan De Wit, uit Zemst, ontvangt van Elisabeth Bollens ten behoeve van Cornelis De Hert en Elisabeth Machtildis Van Eerten 150 gulden i.v.m. 1 dagwand land te Zemst, genaamd de *Meusharinck*, aan de Heerestraat.

122v-124v

9-12-1723

Jan Peeters en Elisabeth Bosmans, kinderen van wijlen Martinus Bosmans en Catharina Momboir, verkopen aan Hendrick Scheunes, uit Epegem, een huis met hof te Weerde, genaams *de Lazernije*, grenzend aan de Heerestraat en de *espelampsendries*.

125r-127v

1-3-1724

Henricus Weijndricx en Margareta Cleymans, Isabella Cleymans en haar man-voogd Emmanuel David, Anna en Cornelia Cleymans, meerderjarig, en Anna Maria Cleymans, begijn, met verdere consoorten (Van Caster, Matthijs), verkopen aan Ludovicus Cleymans een bunder bos te Zemst, grenzend aan Nicolaes Spruyt, Carel De Clercq en Hendrick Weijckmans, en een huis in de Nokerstraat te Mechelen, genaamd *De Posthoren*.

127v-130v

1-3-1724

Philippus De Keyser en Elisabeth Willems verkopen aan Guilliam Franssens een erf aan de Heerestraat tegenover de pastorij en de brouwerij van de verkoper.

131r-133r

16-12-1723

Jan Baptist Somers en zijn vrouw Elisabeth Van Thilt verkopen aan Cornelis Moens en zijn vrouw Anna Maria Van Asbroeck een dagwand land te Weerde, grenzend aan Jan Van Erp, Carel Asendonck en N. Parijs uit Antwerpen.

133v-135v

26-4-1725

Maria Gilens en haar man-voogd Andries Verplast, uit Zemst, verkopen aan Antonius Blondeau, kanunnik, een bunder land te Zemst op de *Wantroost*, grenzend aan Jan Van Leuven en Sr. De Winter.

135v-139r

9-7-1725

Agatha Theresia Reutiers, begijn op het Groot Begijnhof te Brussel, verkoopt aan Peeter Van Volden, ordinaris van de Grote Raad te Mechelen, en Maria Theresia Van Werde, land te Zemst, genaamd de *Linterpoorte* recht tegenover de *nieuwen bouw* van de koper. Op dit land

staan vele eiken, die getaxeerd zijn.

139r-140r

9-7-1725

Alexander Roose, kanunnik, ontvangt van Peeter Meijsmans als voogd over de kinderen van Philips De Keyser, 1000 gulden i.v.m. een rente op het huis met hof en erf, genaamd *De Sterre te Zemst in de plaetse*.

140v-142v

9-7-1725

Catharina Rombouts en haar man-voogd Hendrik Meijsmans, uit Zemst, ontvangen van Jacques Van den Driessche 200 gulden i.v.m. een huis met land te Zemst op *Eggelgem*, grenzend aan Mattheus De Keyser.

142v-146v

17-8-1725

Engel Goovaerts en zijn vrouw Elisabeth Moonens, uit Brussel, ontvangen van Pater Romanus, procurator van de paters Lieve Broeders der Vlaamse Nederlands provincie, 1000 gulden i.v.m. 1 bunder land, vroeger eesterbos te Eppegem, aan de Leibeek.

147r-148v

5-9-1725

Maria Catharina Mannaert en haar man-voogd Jan Waeghemans ontvangen van Ingel Govaerts en zijn vrouw Elisabeth Moonens 400 gulden i.v.m. 1 bunder land, vroeger eesterbos geweest, te Eppegem, grenzend aan de Leibeek en de erfgenamen Franssens en 1 bunder land te Zemst aan het erf van de graaf Van der Nath.

148v-151r

18-9-1725

Anthoonius, Peeter en Engolina Le Pagie, met haar man Jan Baptist Janssens, en Elisabeth Le Pagie, weduwe Jan Vertommen en verdere consoorten (Van Erp), alle erfgenamen van wijlen Andries Le Pagie en zijn eerste vrouw Cathelijne Heremans en zijn tweede vrouw Elisabeth Janssens, allen uit Zemst, verkopen aan Anthoon Haesendonck een behuisde hofstede te Zemst recht over de *staeck van justitie*, grenzend aan de Steenweg, de Hoogstraat, de hofstede van Govaert Van Thilt en de hofstede van Jan De Boeck over Peeter Verhocht. Met vele familielijken.

151r-152r

20-12-1725

De erfgenamen van Elisabeth De Bodt (Lucas, Van Mampaeij, Van der Schuere, Van Nespen, Seegers, Van der Perre, De Mulder) verkopen aan Maria Van der Weijden, begijn in het Groot Begijnhof, een rente tot laste van de weduwe Andries Le Pagie en haar kinderen, uit Zemst, bezet op hun hofstede.

152v-154r

6-12-1725

Jan Lauwers, Guiliam Bautmans en zijn vrouw Anna Lauwers, Norbertus Muijldermans en zijn vrouw Martyntien Lauwers, alle erfgenamen van Jan Lauwers, hun vader, verkopen aan Anthon Van Steenwinckel en zijn vrouw Cecilia Lauwers drie vierde deel van een behuisde

hofstede (een vierde behoorde de koper reeds toe), genaamd de *Hulshocht*, groot drie dagwand, grenzend aan de Heerestraat, Baron Roose en Gaspar Van Nieuwenhuysen.

154r-156r

31-1-1726

Charles Bertin Butsel, baljuw van Poperinge en zijn vrouw Maria Joanna De Coninck, erfgenamen van wijlen Peeter Simon De Coninck, verkopen aan Peeter Lauwers, Antonius' zoon, uit Zemst, een dagwand *beemdeken metten put*, genaamd de *Cleempoel*, grenzend aan de weduwe Anthon Timmermans, Cornelis Lauwers en de Bosstraat.

156v-158v

31-5-1726

Akte i.v.m. Maria Magdalena Le May en een nieuw huis met schuur en stallen te Zemst, dat toebehoort aan Jan De Boeck, koster te Zemst.

158v-160v

30-10-1726

Graaf de Locquet uit Hombeek verkoopt aan Jan Meijsmans, uit Zemst, een beemd te Zemst bij de brug, genaamd de *manenbempt*, aan de Steenweg, grenzend aan de erfgenamen Philips De Keyser en de erfgenamen Christianus Hillema.

160v-162v

s.d.

Anthoon Van Steenwinckel en zijn vrouw Cecilia Lauwers ontvangen van Margareta en Cornelia Brauwers, zusters en begijnen, 600 gulden i.v.m. een hofstede te Zemst genaamd de *hulshocht*.

162v-163r

21-3-1727

Maximiliaan Cools en zijn vrouw Maria Van den Kerck verkopen aan Josina Lauwers, weduwe Cornelis Craen, uit Zemst, een dagwand land te Zemst aan de Steenweg, met de huizingen, bewoond door de koper, grenzend aan Jan Pisceels, Govaert Van Thielt en Peeter Wauters.

163r-164v

13-11-1727

Akte met Maria Kindermans, haar voogd Jan Baptist Verbergt, en haar man-voogd Jacobus Verhulst en verdere consoorten (Sirr , Malaise) i.v.m. een half bunder land in de *Sittaert* te Zemst, grenzend aan Govaert Van Thielt en Hendrik Meijsmans.

165r-166v

15-1-1728

Christoffel Ceulers, Antoinette Van Slagmolen en haar man Anthon Van Steenwinckel, Anna Van Slagmolen en haar man Jan Spruyt, Philips Van Slagmolen, Philips Janssens en verdere consoorten (Wolff, Diericx), verkopen voor 400 gulden aan Hendrik Van Slagmolen, hun mede-erfgenaam een half bunder land te Zemst aan de *Hulstriesch*, grenzend aan de verkopers.

Hantwerckers, het meest voorkomende beroep te Weerde in 1702, volgens oude bevolkingslijsten.

M. Alcide

Het *Cohier van het Hooffgelt*, opgesteld in 1702, is een belastingslijst zoals deze van 1755, eerder gepubliceerd in *De Semse*, doch veel uitgebreider. Het bevat het veebestand, aantal ploegen, beroepen, gezinssituaties, en voor mij, doch niet voor iedereen, het belangrijkste: een (belastings)bedrag per gezin dat als uitstekende maatstaf kan gelden voor de materiële welstand van dit gezin *en* een prima vergelijkingsfactor met andere huishoudens kan bieden. Soms komt er zelfs een aardige anecdote in voor.

De lijst bevat nog meer gegevens zoals de naam van de gehuwde vrouw, de (oudere) kinderen en de namen van de knechten en de meiden. De lijst van Zemst beslaat 67 blzn., deze van Weerde 20. Het enige bezwaar is dat dit register een minder verzorgd handschrift heeft. Ook is het zwart-wit contrast minder afgetekend, zodat copiëren een delicate zaak wordt.

Deze lijsten hebben een bijzonder belang voor de plaatselijke Weerdse micro-geschiedenis op genealogisch, sociaal-economisch en demografisch gebied. Een vergelijking met andere lijsten, die in overvloed bestaan, is echter aangewezen om op deze vlakken besluiten te kunnen trekken.

De resultaten van de telling volgen in de bijlagen. Er waren te Weerde in 1702 exact 47 huishoudens, dus als we hier zeggen dat er 47 woningen stonden zullen we er niet ver naast zijn. De bevolking werd in de cohieren onderverdeeld in twee groepen huishoudens, enerzijds de 35 "gewone" en anderzijds de 12 gezinnen die leefden van de onderstand. We kunnen hier dus duidelijk stellen dat 25% van de gezinnen of één op vier onderstand genoten.

Over het aantal kinderen hebben we geen zekerheid. Alleen bij de gewone gezinnen worden ze duidelijk opgegeven. In de lijsten worden ze onderverdeeld in twee groepen, volgens de ouderdom, namelijk boven of onder veertien jaar. Als ze boven de veertien jaar zijn wordt hun voornaam vermeld. Over de geslachtsverhouding laat men ons ook in het ongewisse. Soms is er sprake van *doghters* of *sone* doch meestal van *kinderen*. In de 31 van de 35 "gewone" gezinnen wordt een *huijsvrouw* opgetekend, in één geval een *vrouwe*. We menen dat het hier gaat over dezelfde functie. Er zijn dus bij deze categorie slechts drie huishoudens waar de man zonder echtgenote leeft.

Het bevolkingsaantal kunnen we schatten, doch de betere schattingen laten we aan demografen over. Zij gebruiken hiervoor de juiste formules. Van de arme families kennen we geen gedetailleerde cijfers. De gewone families telden exact 95 leden, waarvan 28 kinderen onder de veertien jaar. Van deze 28 kinderen zijn er vier waarvan het geslacht aangegeven is: 2 jongens en 2 meisjes.

Inzake beroepen zien we duidelijke tendenzen. De handwerkers zijn met hun 20 leden in de meerderheid. Hun gemiddeld belastinggeld bedraagt een kleine drie gulden. Ze worden niet ondersteund door de armentafel. Bij sommige gezinshoofden is het beroep niet vermeld. We zien hier duidelijk dat het over meer bemiddelden gaat: de grote boeren of de pachters. Zij kunnen eventueel nog een brouwerij e.d. bezitten. Sommigen onder hen oefenen een bestuursambt uit. Deze zaken worden echter niet vermeld. Het gemiddeld bedrag bij hen genoteerd is elf gulden. Zij variëren tussen 20 en 5. De plaatselijke ambachten zijn zeer beperkt in aantal, zeg maar quasi onbestaande. Als er zo'n bedrijvigheid is wordt ze waarschijnlijk uitgevoerd door de handwerkers. We hebben één maalder en één herbergier. De officier of de tegenwoordige veldwachter is tegelijk maalder.

Inzake vee zag de toestand er min of meer zo uit: per gezin gemiddeld anderhalve koe en één rund; een paard per vier gezinnen. Er worden weinig varkens (5) geregistreerd in vergelijking met latere tellingen (bijv. 1794).

Er werden slechts zes ploegen opgetekend te Weerde wat één ploeg voor 10 huishoudens betekende.

Enige uitleg bij de bijlagen: de twee laatste kolommen zijn resp. gulden en stuivers. Hoe men aan dit bedrag komt heb ik in deze uiteenzetting niet aan bod laten komen, gewoon omdat ik er geen vaste regel in kan vinden. Het is de som van een aantal sub-bedragen dat bij elk item in een gezin werd opgetekend. Zo'n item kan bijv. een persoon, een kind, een ploeg, een rund of een paard zijn.

Een kleine bijdrage over handwerkers:

De klasse der handarbeiders zou volgens de historicus Van der Wee in Vlaanderen en Brabant ontstaan zijn in de vijftiende eeuw. Op grond van Lierse gegevens uit de 16de en 17de eeuw stelt hij vast dat zij in het winterseizoen bomen kaptten in de bossen. Ook voerden handwerkers reparatiewerken uit op de boerderijen en traden zij soms als timmerman op.¹ Het aandeel van de handwerkersbevolking zou tussen 1702 en 1750 geen wijziging ondergaan hebben, behalve in de streek van Leuven waar ze duidelijk toenam.² In 1747 zijn er nogal wat huishoudens van handwerkers of armen die een klein ambacht uitvoeren of winkel houden.³

Andere vorsers stellen andere activiteiten vast in de streek waar zij opzoekingen verrichten. Coeckelberghs verhaalt dat de *hantwerkers*, zoals ze in sommige rekeningen genoemd worden, werden aangesteld voor graafwerk, spitten, schoonmaken van beken en vijvers, om te hooien, te dorsen, te maaien, enz. Sommigen onder hen houden zich het hele jaar bezig met de beken en de vijvers, waarin ze soms mogen vissen. Meestal zonder kost uitbetaald, verdienen de meesten winter en zomer hetzelfde loon. Samen met de gravers en de spitters schommelt hun loon tussen 80 en 100% van het metserdienersloon waarbij ze er beduidend beter voorstaan dan de hooiers en de dorsers. Deze mensen worden bijna steeds met kost uitbetaald, waarbij de kost meestal de helft van het normale loon bedraagt. Deze slechtst betaalden komen nauwelijks aan 70% van het metserdienersloon⁴.

De handwerkers deden in Vlaanderen alle soorten van arbeid, naargelang de behoeften van het seizoen: grondwerker, slootgraver, "polderjongen", houthakker, bootsleper, kaaiarbeider, dagloner bij de pachters of bij particulieren, dorser en werkmans in de vlassector. Wanneer hij gedaan had met landarbeid ging hij daarna nog verder met het weven of het spinnen. De meeste wevers bleven in de fond landarbeiders, die terugkeerden naar de landarbeid wanneer ze de kans zagen⁵.

De landarbeiders, die doorgaans iets minder verdienden dan de metserdieners, werkten een groot deel van het jaar aan winterloon. De plattelandarbeiders stonden er nog slechter voor. Hun wintersloonperiode was nog langer; ze werkten waarschijnlijk steeds van zonsop- tot zonsondergang en daarbij lagen hun lonen 1/5 à 1/3 lager dan in de stad. Sommigen onder hen kregen slechts een deel van hun loon in geld uitbetaald. Het overige kwam hen toe onder de

---

¹H. VAN DER WEE. *The growth of the Antwerp Market*. Dl. II. p. 303-304.

²P.M.M. KLEP. *Bevolking en Arbeid in transformatie. Een onderzoek in Brabant 1700-1900*. p. 292.

³P.M.M. KLEP. *o.c.* p. 492.

⁴H. COECKELBERGHS. *Lonen en levensstandaard te Brussel in de 16e eeuw*. In *Bijdragen tot de Geschiedenis*. Jg. 58, 1975, p. 171.

⁵Chr. VANDENBROEKE. *De leefbaarheid van het platteland in Vlaanderen, 15de-19de eeuw*. In: *Bijdragen tot de Geschiedenis*. Jg. 64, 1981, afl. 3-4, p. 132-166.

vorm van graan, peulvruchten, vlees, vis, kleding, brandstoffen, e.d. terwijl ook sommen werden afgehouden voor huishuur, pacht en schulden⁶. Dit is ook de bewering van Prims die beweert dat de hoeveknecht en de landbouwwerkman grotendeels in natura vergoed werden.⁷

In de 18de eeuw beschikken veel huishoudens van handwerkers ook over een gebruiksrecht van de gemene gronden, een niet te onderschatten bron van inkomsten.⁸

De rurale handwerkershuishoudens exploiteren ook zelf een deel van hun arbeid. Ongeveer de helft van deze klasse mag men rekenen tot de keuterboeren, de rest moet beschouwd worden als landarbeiders met minder dan een hectare landbouwgrond.⁹

Sommige plaatselijke omschrijvingen van handwerkers verklaren ook veel. Zo worden ze in 1755 te Sint-Pieters-Leeuw *de allerminste onder de gemeyntenaeren* genoemd.¹⁰ In Vorselaar wordt in 1755 duidelijk gesteld dat *handwerckers hunnen cost [winnen] met by de boeren in daghgeden te gaen wercken*.¹¹ In Saksen loopt het aandeel van de keuters en dagloners op van 7 naar 40% tussen 1550 en 1750.¹²

Tack onderzocht zeer plaatselijk de gemeente Walem midden de 18de eeuw en beweert dat het hier personen betreft, die in de winter werkzaam zijn als houthakkers en die zich in de zomer aan boeren als hulp op het land verhuren. Zij zijn zeer mobiel en een groot deel valt ten laste van de armenzorg. 45% van de inwoners van Walem was op één of andere manier in de landbouw tewerkgesteld 50% leefde van de armentafel. Op dat gebied waren Walem en Tisselt de armste gemeenten van de meierij Grimbergen¹³. In Walem waren er van de 42 handwerkers 23 arm.¹⁴

C. Theys vindt in Kapellen op den Bos wel een verschil tussen kossaarden en handwerkers. Hij rekent hen tot de ongeschoolde arbeidersgroep. In 1755 waren er in deze gemeente 46 handwerkers, 20 pachters, 14 kossaarden (kleine landbouwers met een koe en wat land), 6 lijnwaadwevers, 3 herbergiers, 2 schoenmakers, 1 schoenlapper, 1 klompenmaker, 3 kerremans (vrachtvoerders), 1 wagenmaker, 1 smid, 1 molenaar, 1 brouwer, 1 kleermaker, 1 brughouder, 1 strodekker, 1 timmerman, 1 kuiper, 1 koster en 1 officier (veldwachter). Van de 46 handwerkersgezinnen werden er 34 door de armentafel ondersteund, zo ook 3/6 wevers, 3/14 kossaarden, 1 kerreman, ook de strodekker en de klompemaker¹⁵.

Arrivabene verslaat over de toestand van de dagloners van Gaasbeek in 1832-1833: De lieden bezitten meestal een huisje met een tuintje, waarin zij groenten, hop en tabak telen. De

---

⁶H. COECKELBERGHS. *o.c.* p. 203.

⁷FL. PRIMIS. *De sociaal-economische geschiedenis van België*. Den Haag-Antwerpen, 1925, p. 144.

⁸P.M.M. KLEP. *o.c.* p. 295.

⁹P.M.M. KLEP. *o.c.* p. 294

¹⁰P.M.M. KLEP. *o.c.* p. 452.

¹¹Algemeen Rijksarchief Brussel. Fiskale Officie van Brabant, register 385.

¹²B.H. SLICHER VAN BATH. *De agrarische geschiedenis van West-Europa, 500-1850*. p. 346.

¹³G. TACK. *Demografische studie van Walem. 1674-1755*. In *Bijdragen tot de Geschiedenis*. Jg. 57, 1974, p. 91.

¹⁴G. TACK. *o.c.* p. 95.

¹⁵C. THEYS. *Geschiedenis van Kapelle-op-den-Bos*. Brussel, 1953, p. 205.

hop wordt verkocht. Ook beschikken zij over wat vee: een koe, een varken en wat kippen. De kinderen gaan vanaf hun veertiende jaar dienen bij de grote boeren. Als zij trouwen kopen zij een perceel van 12,5 à 25 are en zetten daar een huisje op. Het is een houten bouwseltje met een dak van stro, dat beter een hut kan genoemd worden. Een deel van de dagloners pacht, in hevige concurrentie, een akker, de rest is te arm en krijgt de kans niet, omdat de eigenaars hen niet vertrouwen. De dagloners werken 20 à 30 dagen per jaar op hun eigen akker en nog een dagen 's morgens vroeg en 's avonds laat. De rest wordt overgelaten aan vrouw en kinderen. De dagloners trachten verder een loon te verdienen bij de boeren, doch vaak zijn ze min of meer gebonden aan één bepaalde landbouwer, bij wie zij schulden hebben of wiens ploeg zij willen lenen of huren.¹⁶ Te Glabbeek en te Kapellen (arr. Leuven, 1747) wordt gezegd: *handtwerckers... zijn altemael personen die hun broot winnen met boswerck, graven en dorsen*.¹⁷

In 1702 beschikt het overgrote deel van de handwerkers-huishoudens over een paar stuks vee en wat land (1 à 2 hectare). Er zijn ook handwerkers die zonder vee en bezaaide landen moeten leven. Dezen vallen in de klasse der armen, tesamen met een flink deel der veebezittende handwerkers. De totaliteit der beide groepen is ook *handwercker* volgens het gewone taalgebruik. De impliciete of expliciete aanduiding *handwercker* dekt in een groot aantal gemeenten evenwel niet alleen de klasse der normaal tot de handwerkersstand gerekende huishoudens, maar bovendien nog een groep kleine boeren, *kossaarden*, *keuters*, *labeurders* en *landlieden*. In sommige dorpen worden zelfs boeren die een os of een paard bezitten als handwerker aangeduid.¹⁸

Na de eeuwwisseling is hij gemiddeld armer. De dagloner of handwerker van 1850 moet twee maal zo lang werken als die van 1750 om een brood te kunnen kopen.¹⁹ In de volkstellingen van 1846 telde men 466.261 dagloners of arbeiders zonder gespecificeerd beroep, zijnde een kwart van de totale beroepsbevolking. Deze groep werd zeker niet exclusief in de landbouw tewerkgesteld. De landbouwtelling van 1846 gaf andere resultaten: Landbouwers en leden van de familie gewoonlijk in de landbouw tewerkgesteld: 906.575, betaalde bedienden en permanente dagloners: 177.026, dagloners: 140.636²⁰. Klep berekent nog volgende indeling op het Brabantse platteland: Zelfstandige boeren: in 1755 21%, in 1846 17%, handwerkers resp. 52% en 63%.²¹

De hoofding van de lijst luidt als volgt:

Cohier van het hooffgelt in conformiteit van sijne mat^e placcaete de date 2 junij 1702 opgenomen binnen Weerde coram Sr Jan Brion mejier ende onder tenocken schepenen

---

¹⁶J. ARRIVABENE. *Sur la condition des laboureurs et des ouvriers belges et sur quelques mesures pour l'améliorer*. p. 49-62.

¹⁷P.M.M. KLEP. *o.c.* p. 490, noot 3.

¹⁸P.M.M. KLEP. *o.c.* p. 452.

¹⁹P.M.M. KLEP. *o.c.* p. 302.

²⁰G.L. DE BRABANDER. *De regionaal-sectoriële spreiding van de economische activiteiten in België, 1846-1910. Een kritische bronbenadering*. In: *Bijdragen tot de Geschiedenis*. Jg. 61, 1978, afl. 1-2, p. 97-184.

²¹P.M.M. KLEP. *o.c.* p. 296.

Bijlage: Kinderen onder 14 ((M)annelijk/(V)rouwelijk/(O)nbepaald), (K)oe, (R)und, K(a)lf, (P)aard, V(e)ulen, Va(r)ken, P(l)oeg, K(n)echt, Me(i)d, (G)ulden, (S)tuivers.

Naam	Voornaam	Specificaties	M	V	O	K	R	a	P	e	r	l	n	i	G	S
VAN GIJSEL PEEPMANS VAN GE?SEL	Pr. Elisabeth Jan	hantwercker huijsvrouwe knecht			3	2	2						1		4	8
NOBELS BAUTMANS	Joos Christina	hantwercker huijsvrouwe				2		1							2	18
SOMERS PAUWELS	Jan Marie	hantwercker huijsvrouwe			2	2		1							2	18
VAN GEIJSEL EERTRUGGEN	Matthijs Jenne	hantwercker huijsvrouwe		1		2		1							3	0
JANSSENS DE WIN	Jan Marie Jan	hantwercker huijsvrouwe sone (+14)			3	2	2	1							4	14
VAN STEENWINCKEL PAUWELS JANSSENS VAN LOOCK	Jan Jan Franssen Stoffel Marie	sone (+14) knecht knecht meijssen	1	1		4	4	2	3	1		1	2	1	17	18
VERLINDEN ASTREUS	Adriaen Martijne	huijsvrouwe				3		2	2			,5			7	10
ASTREUS JACOBS	Bastiaen (†) Catha.	hantwercker wede.													0	10
VAN THILT MACHIELS SOMERS HUIJSMANS	Jan Michiel Jenne Jan Elisabeth	huijsvrouwe knecht meijssen			3			1	2	2		,5	1	1	10	10

Bijlage: Kinderen onder 14 ((M)annelijk/(V)rouwelijk/(O)nbepaald), (K)oe, (R)und, K(a)lf, (P)aard, V(e)ulen, Va(r)ken, P(l)oeg, K(n)echt, Me(i)d, (G)ulden, (S)tuivers.

Naam	Voornaam	Specificaties	M	V	O	K	R	a	P	e	r	l	n	i	G	S
DE BECKER NOBELS	Jan Elisabeth	hantwercker huijsvrouwe			1	3	1	1	1						5	2
BREMS VAN KEERBERGEN	Adriaen Barbara	hantwercker huijsvrouwe	1			1	2	1							2	18
DE WILDER ADRIAENS	Frans Anna	huijsvrouwe				3	4	2	2	1		,5	1		11	12
DE WILDER LAUWERS	Jan Jan	sonne (+14) knecht														
VAN STEENWINCKEL SOMERS	Jan Jacquemijne Catha.	Inde heystraete huijsvrouwe doghter (+14)				2	2		2		1	,5			8	1
BOITS PAUWELS	Rombaut Cecille	hantwercker huijsvrouwe			1	2	1	1	1						4	6
NOBELS VERSTAPPEN	Merten Marie	hantwercker huijsvrouwe				2									2	12
VAN DEN HEUVEL DOMS DOMS BOITS	Mattheus Elisabeth Guilliam Marie	huijsvrouwe knecht meijssen					5	2	2	1	2	,5	1	1	12	2
LE PAGIE DE WILDER	Jacobus Elisabeth	hantwercker huijsvrouwe					2	1	1	1					4	6
MACHTENS VANDEN EIJNDE VAN RELEGEM	Gabriel Sofjine Marie	hantwercker huijsvrouwe doghter (+14)			1	1	1								3	4

Bijlage: Kinderen onder 14 ((M)annelijk/(V)rrouwelijk/(O)nbepaald), (K)oe, (R)und, K(a)lf, (P)aard, V(e)ulen, Va(r)ken, P(l)oeg, K(n)echt, Me(i)d, (G)ulden, (S)tuivers.

Naam	Voornaam	Specificaties	M	V	O	K	R	a	P	e	r	l	n	i	G	S
VAN ASBROECK MACHTENS LAUWERYS	Augustinus Marie Anna	huijsvrouwe meijssen			1	2	1	2	2			,5		1	8	2
ADRIAENS VLEERACKERS	Gillis Marie	hantwercker huijsvrouwe			1	1	1	1							2	10
PAUWELS VAN VAECK	Hendrick Elisabeth	hantwercker huijsvrouwe			1	2	1	1							3	6
PAUWELS BRAUWERS	Jan Clara	hantwercker huijsvrouwe				2	2	1							3	14
VAN HUMBEECK VERHEIJEN	Francis Catha.	hantwercker huijsvrouwe			1	1	2	1							3	0
VAN MOLDER VANDEN ENDE HEMELS	Hendrick Peeternella Marie	vrouwe meijssen			1	2	1	1	1					1	5	6
SORREELS WAUTERS	Joos Marie	hantwercker huijsvrouwe				2		1							2	18
VAN GENT SAEFOET	Jan Catha.	hantwercker huijsvrouwe				2	1	1							3	6
VAN THILT BOGAERTS VAN STEENWINCKEL	Philips Elisabeth Claes	huijsvrouwe sone (+14)			1	3	1	1	1						5	2
VAN GEIJSEL VAN GEIJSEL VAN GEIJSEL	Adriaen Elisabeth Matthijs Nicolaes	doghter (+14) knecht knecht			2	3	4	1	2			,5	2		11	6

Bijlage: Kinderen onder 14 ((M)annelijk/(V)rouwelijk/(O)nbepaald), (K)oe, (R)und, K(a)lf, (P)aard, V(e)ulen, Va(r)ken, P(l)oeg, K(n)echt, Me(i)d, (G)ulden, (S)tuivers.

Naam	Voornaam	Specificaties	M	V	O	K	R	a	P	e	r	l	n	i	G	S
LAUWERIJS VAN ASBROECK	Hendrick Anna	hantwercker huijsvrrouwe			1	2		1							2	18
MEERSMANS VERHAEGHEN	Marie	Officier-molder huijsvrrouwe			2	2			1						10	15
VANDERHEIJDEN JONCKBLOEDT	Jan Anna	hantwercker huijsvrrouwe													1	0
ASTREUS JANSSENS	Joos Jenne	herbergier huijsvrrouwe				2	1								5	0
JANSSENS DE ROIJ	Gillis Jenne Jan Florentia Cornelia Jan Jan	huijsvrrouwe sone (+14) doghter (+14) doghter (+14) kneght kneght				6	3	3	3	1	1	1	2		20	10
HAESENDONCK MACHTENS HAESENDONCK HAESENDONCK LAUWERS	Carel Catha. Anthoen Maria Marten	huijsvrrouwe sone (+14) doghter (+14) kneght			2	3	4	1	2	2		,5	1		12	16
VAN GENDT VAN LOOCX	Hendrick Jacquemijne	hantwercker huijsvrrouwe				1	1	1							2	10
			2	2	24	72	48	34	28	8	5	6	11	5	197	308

Ende waerent onderteekent Brion, Carel Haesendonck & Jan Van Steenwinckel

Aen Relatie des voornoempt meijer ende schepenen M: Godleven

Op heden den 29 Augusti 1702 bij mij gecalculeert ende bevonden de somme van 211 guld 9 stuij

B Vanderlinden.

Lieste ofte declaratie vande Armen die binnen onse prochie van Weerde hunne domicilie sijn houdend ende sijn als volght,

Inden eersten Matthijs LAUWERS met sijne familie arm

Peeter VAN GENDT met sijne familie

Peeter VAN RELEGEM met sijne familie

Elisabeth SOMERS wede. van Lauwerijs NOBELS

Mattheus SCHORREELS met sijne familie

Nicolaes HAESENDONCK met sijne familie

Jacques PAUWELS met sijne familie

Clement LAUWERS met sijne familie

Jan VAN ERP met sijne familie

Jan DOMS met sijne familie

Martinus BOSMANS met sijne familie

Elisabeth VAN STEENWINCKEL jonge dochter arm

Wij ondergesc pastoor, meijer, schepenen ende Armemeester der jurisdictie ende heerlijkheit van Weerde verclaeren gelijk wij doen mits desen ingevolge de ordonnantie van Sijne Mat: waerachtigh te wesen als dat de voorsc personen voor een deel van den Armen worden onderhouden ende d'andere van gelijcken arm nochtans den Armen niet en derven vraeghen om d'eere van de werelt soo dat het onmogelijck is bij hun het hoofgelt te connen betaelen In teecken der waerheidt hebben wij dese met ons handschrift onderteekent Actum 18 Augusti 1702 ende waeren onderteekent J V Wauwer onderpastoor tot Sempse J Brion, meijer, Jan Van Steenwinckel & Carel Haesendonck schepenen en Mattheus Van den Heuvel

Aantal huishoudens: 47

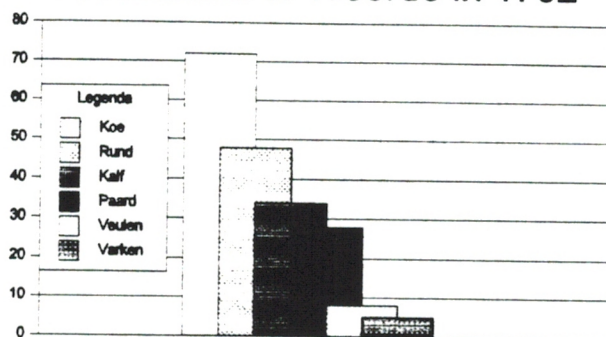
Specificaties, aantallen:

<i>Hantwercker</i>	20
<i>Hantwercker (†)</i>	1
Geen specificatie	16
<i>Officier en molder</i>	1
<i>Herbergier</i>	1
<i>Knecht</i>	11
<i>Meijssen</i>	5
<i>Wede.</i>	3
<i>Huijsvrouw</i>	31
<i>Vrouwe</i>	1
<i>Sone (+14)</i>	6
<i>Doghter (+14)</i>	6
<i>Jonghe dochter</i>	1
<i>Inde Heystraete</i>	1

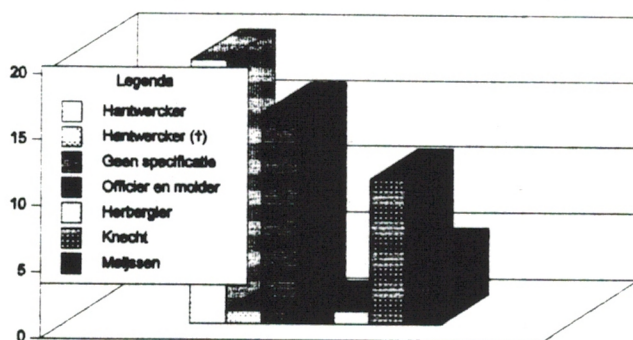
Het veebestand en de ploegen:

Soort	Aantal	Gemiddeld aantal per huishouden
Koe	72	1,53
Rund	48	1,02
Kalf	34	0,72
Paard	28	0,60
Veulen	8	0,17
Varken	5	0,11
Ploeg	6	0,13

Veebestand te Weerde in 1702

Beroepen te Weerde in 1702

Genealogie van PIETER JAN LE PAGE.

Door een slechte interpretatie waren er enige gegevens fout in vorig artikel. We laten hiervan de verbeteringen volgen.

- I **Pieter Jan Le Page**, geboren te Elewijt in 1794, zoon van Jan Jozef Le Page en Cecilia Kestelaers.
Hij was gehuwd met **Anna Catharina Crols**.
  - 1 **Pieter Jan**, geboren op 2 februari 1825, zie II-a.
  - 2 **Frans**, geboren op 27 oktober 1828, zie II-b.
  - 3 **Theodoor**, geboren op 22 december 1833, zie II-c.
  - 4 **Hendrik**, geboren op 23 maart 1836, zie II-d.
  - 5 **Jozef**, zie II-e.
  - 6 **Korneel**, zie II-f.
- II-a **Pieter Jan Le Page**, geboren op 2 februari 1825.
  - 1 **Jozef**, geboren op 14 augustus 1861, zie III-a.
  - 2 **Hendrik**, geboren op 14 augustus 1863, zie III-b.
- II-b **Frans Lapeysen**, geboren op 27 oktober 1828.
  - 1 **Catharina**.
- II-c **Theodoor Lapeysen**, geboren op 22 december 1833.
  - 1 **Willem**, geboren op 19 oktober 1864, zie III-c.
  - 2 **Louis**, geboren op 11 mei 1872. (geen afstammelingen)
- II-d **Hendrik Lepage**, geboren op 23 maart 1836.
  - 1 **Edward**, geboren op 6 januari 1867, zie III-d.
  - 2 **Marcel**, geboren op 6 juli 1873, zie III-e.
  - 3 **Jozef**, geboren op 5 augustus 1878, zie III-f.
  - 4 **Karel Jozef**, geboren op 30 april 1882, ongehuwd.
- II-e **Jozef Lepage**
  - 1 **Louis**, geboren in februari 1866, zie III-g.
  - 2 **Karel**, geboren in 1870, zie III-h.
- II-f **Korneel Le Pyge**
  - 1 **Jozef**, geboren op 28 april 1864, zie III-i.
  - 2 **Vinus**, geboren op 5 september 1876, zie III-j.
  - 3 **Armand**, geboren op 3 april 1884, zie III-k.
  - 4 **Paulina**.
  - 5 **Sophia**.
  - 6 **Catharina**.
- III-a **Jozef Le Page**
  - 1 **Marie**, geboren op 11 maart 1893.
  - 2 **Frans** (geen afstammelingen).
  - 3 **Leonie**.
  - 4 **Clementine**.
  - 5 **Mathilde**.
- III-b **Hendrik Le Page**, geboren op 14 augustus 1863
  - 1 **Emiel**, geboren op 27 maart 1889, zie IV-a.
- III-c **Willem Lapeysen**, geboren op 19 oktober 1864
  - 1 **Jan Baptist**, geboren op 28 juni 1897, zie IV-b.
  - 2 **Jan Frans**, geboren op 7 augustus 1901, zie IV-c.
- III-d **Edward Lepage**, geboren op 6 januari 1867
  - 1 **Anna**, geboren op 23 september 1894.
- III-e **Marcel Lepage**, geboren op 6 juli 1873
  - 1 **Hendrik**, geboren op 18 november 1897.
  - 2 **Anna Catherina Ant.**, geboren op 5 november 1898.
  - 3 **Jozef Herman**, geboren op 22 juni 1907.
  - 4 **Ludovica**, geboren op 3 november 1910.
  - 5 **Jan Karel**, geboren op 18 januari 1912.
- III-f **Jozef Lepage**, geboren op 5 augustus 1878
  - 1 **Edward Alfons**, geboren op 30 april 1901.
  - 2 **Anna Catharina**, geboren op 2 augustus 1904.
  - 3 **Ivo**, geboren op 30 maart 1906.
  - 4 **Maria Ludovica**, geboren op 28 april 1915.
  - 5 **Maria Theresia**, geboren op 1 maart 1919.
- III-g **Louis Lepage**, geboren in februari 1866
  - 1 **Arthur**, geboren op 2 februari 1895.
  - 2 **Emilie**.
- III-h **Karel Lepage**, geboren in 1870
  - 1 **Frans Cesar**, geboren op 22 juli 1900.
  - 2 **Gabrielle**.
- III-i **Jozef Le Pyge**, geboren op 28 april 1864
  - 1 **Hendrik**, geboren op 15 december 1892, zie IV-d.
  - 2 **Frans**, geboren op 4 april 1896, zie IV-e.
  - 3 **Anna Delfina**, geboren op 8 mei 1897.
  - 4 **Maria**, geboren op 18 maart 1901.
- III-j **Vinus Le Page**, geboren op 5 september 1876
  - 1 **René**, geboren op 28 mei 1901, zie IV-f.

Genealogie van Pieter Jan Le Page

- 2 Jan Frans, geboren op 20 mei 1902.
- 3 Irma, geboren op 16 juli 1916.
- III-k Armand Le Page, geboren op 3 april 1884
  - 1 Leonie.
  - 2 Anna.
  - 3 Jozef Frans, zie IV-g.
- IV-a Emiel Le Page, geboren op 27 maart 1889
  - 1 Hendrik, geboren op 29 september 1919, zie V.
  - 2 Johanna, geboren op 16 januari 1922.
- IV-b Jan Baptist Lapeysen, geboren op 28 juni 1897
  - 1 Willem, geboren op 21 maart 1922.
- IV-c Jan Frans Lapeysen, geboren op 7 augustus 1901
  - 1 Willem, geboren op 26 januari 1929.
- IV-d Hendrik Le Pyge, geboren op 15 december 1892
  - 1 Philomena, geboren op 11 mei 1921.
- IV-e Frans Le Pyge, geboren op 4 april 1896
  - 1 Yvonne, geboren in 1922.
  - 2 Gaston, geboren op 9 januari 1934.
- IV-f René Le Page, geboren op 28 mei 1901
  - 1 Maurits, geboren op 2 februari 1926.
- IV-g Jozef Frans Le Page, zoon van III-k.
  - 1 Armand, geboren op 10 juni 1946.
- V Hendrik Le Page, geboren op 29 september 1919
  - 1 Reinhilde, geboren op 1 augustus 1949.
  - 2 Veerle, geboren op 15 februari 1952.
  - 3 Willem, geboren op 14 juni 1955, zie VI.
- VI Willem Le Page, geboren op 14 juni 1955
  - 1 Zoë, geboren op 12 januari 1979.
  - 2 Charlotte, geboren op 26 september 1980.

2.1.1995

Hendrik Le Page (IV a 1)

HET KADASTER

Onder de Oostenrijkse keizer Jozef II werd gestart met een uniforme optekening van de eigendomsverdeling in de Habsburgse Nederlanden. Door de Brabantse Omwenteling en de daarop volgende conflicten met Frankrijk (en de dito vestigingsmoeilijkheden van de Franse bezetter) duurde het tot onder het Keizerschap van Napoleon vooraleer de basisregistratie voor een uniform kadaster terug werd opgenomen. Deze activiteiten gingen onder het Nederlands bewind gewoon door en ook de Belgische Revolutie van 1830 kon het Kadaster niet stilleggen. Vanaf 1835 is het operationeel. Als fiscaal instrumentarium werden verschillende documenten aangemaakt die, achteraf, ook de wijzigingen aan de bebouwde eigendom (plattegrond) weergeven. Ook de door P.C. Popp uitgegeven kadasteratlas is een basisbron. Voor het bestuderen van de bebouwde omgeving in de 19de en de 20ste eeuw is het kadaster dus een unieke bron, waarvoor reeds enige literatuur beschikbaar is:

- A. Zoete, De documenten in omloop bij het Belgisch Kadaster (1835-1975). Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1979.
- J. Verhelst, De documenten uit de ontstaansperiode van het moderne kadaster en van de grondbelasting (1790-1835). Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1982.
- Idem, Inventaris van het archief van het Kadaster van Oost-Vlaanderen, 1806-1834, nog bewaard bij de Directie te Gent of in het Rijksarchief te Gent. Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1986.
- J. Hannes, De "Atlas cadastral parcellaire de la Belgique" van P.C. Popp, in: Tijdschrift van het Gemeentekrediet, 1968, nr. 85, pp. 137-146.

Naast de diverse buitendiensten (in principe per arrondissementshoofdplaats) kan men best terecht bij de gewestelijke directies, waar een volwaardig archief aanwezig is (wel best op voorhand telefonisch afspreken):

Gewestelijke directie provincie Antwerpen, Ankerbuilding, Ankerrui 9, 2000 Antwerpen, tel. (03) 233 50 79

Gewestelijke directie provincie Brabant, Sint-Lazaruslaan 10 b 15, 1210 Brussel, tel. (02) 218 13 80

Gewestelijke directie provincie Limburg, Voorstraat 43, 3500 Hasselt, tel. (011) 21 22 32

Gewestelijke directie provincie Oost-Vlaanderen, Pelikaanstraat 38, 9000 Gent, tel. (09) 225 22 35

Gewestelijke directie provincie West-Vlaanderen, Lange Rei 7, 8000 Brugge, tel. (050) 44 26 23

Spaghetti Benefiet

UP WITH LAURA

Zaterdag
1 april 95
18 tot 23 uur

Parochiezaal
Eppegem
(bij de kerk)

Ten voordele van **Laura De Blander** die in juli vertrekt met
Up With People.

V.V. 200
KASSA 250

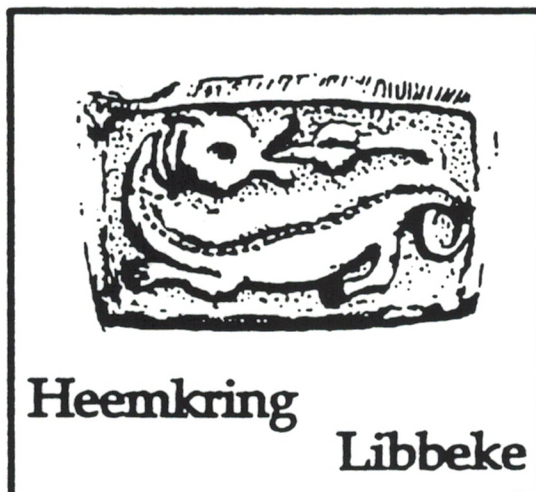
Inlichtingen en verkoop
Laura 02/251.01.59
Chantal 015/55.82.22

Affiche gesponsord door

V.U. Laura De Blander Motstraat 18 1980 Eppegem

Zo komt u best naar Horst

uit richting Diest: Bekkevoort, A2, afrit Aarschot, baan Aarschot-Tienen (N223), St. Pieters-Rode, Horst

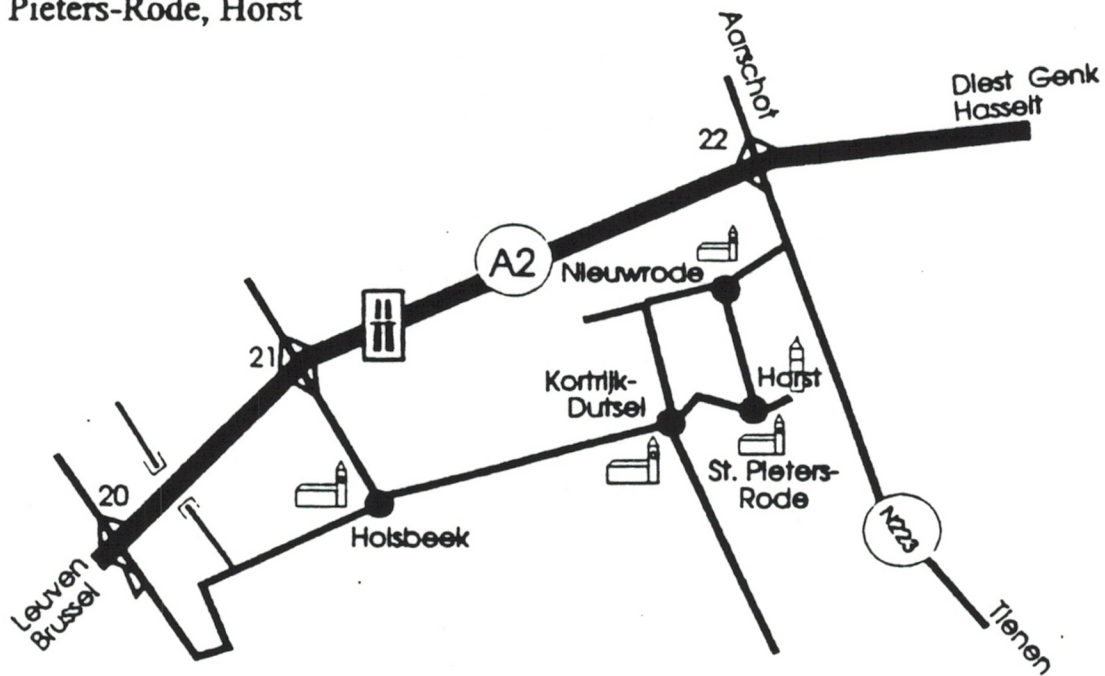
uit richting Aarschot: baan Tienen-Aarschot (N223), St. Pieters-Rode, Horst

uit richting Leuven: A2, afrit Holsbeek, Kortrijk-Dutsel, St. Pieters-Rode, Horst

uit richting Brussel: E40, Leuven, A2, afrit Holsbeek, Kortrijk-Dutsel, St. Pieters-Rode, Horst

uit richting Tienen: baan Tienen-Aarschot, St. Pieters-Rode, Horst

uit richting Haacht: Werchter, Rotselaar, Holsbeek, Kortrijk-Dutsel, St. Pieters-Rode, Horst

Inschrijvingsformulier Gouwdag 1995

Vóór 15 mei 1995 terug te zenden aan
Heemkring Libbeke p/a Julia Blockx-Meulemans
Gellenberg 65 3210 Lubbeek

Ondergetekende.....
Heemkring.....
.....straat, nr.....bus.....
Postnr.....Gemeente.....
Tel...../.....

neemt deel met (aantal).....personen
aan de Gouwdag 95 te Horst (Sint-Pieters-Rode)
en stort.....x 875 F=.....F
op rekening 000-1667920-05 van Meulemans Julia
Gellenberg 65 3210 Lubbeek

Verbond van Heemkringen van Vlaams Brabant
Gouwdag 1995

Bijkomende inlichtingen:
Heemkring Libbeke
p/a Julia Blockx-Meulemans
Gellenberg 65 3210 Lubbeek
Tel.: 016/63 54 84 (na 17.30 uur)

Zaterdag 29 april 1995

zorgt VVF-Leuven voor
een geanimeerde Brabantse ontmoetingsdag:

"Leuven, Provinciehoofdstad van Vlaams-Brabant".

Prof. Dr. Ed. Van Ermen spreekt over

Leuvense geslachten en heraldiek

en hoopt een entoesiast publiek te vinden dat nadien
vergast wordt op een stadswandeling met een
welbespraakte en ervaren gids.

Programma:

14 u : voordracht in restaurant Mykene (Muntstraat 44)

15 u 15' : geleide stadswandeling

17 u 30' : aperitief aangeboden door de afd.-Leuven,
het – in een historisch pand gevestigde – restaurant
Mykene biedt de mogelijkheid tot avondmaal.

Inschrijven kan tot 20 april 1995 (zie bijgevoegd strookje)
per persoon : 100 fr. (per echtpaar: 150 fr.)

Tweede VCM-Ontmoetingsdag

DE VERENIGINGEN EN HET MONUMENTENBELEID OP HET
GEMEENTELIJK EN PROVINCIAAL NIVEAU'

De tweede VCM-ontmoetingsdag komt er met rasse schreden aan. Neem dus meteen uw agenda en leg vast:

**Zondag 19 maart 1995,
vanaf 9.00 u.,
Cultureel Centrum A. Spinoy
Oude Minderbroederskerk,
Mechelen.**

Als contactforum en spreekbuis van de verenigingen beoogt de VCM met deze ontmoetingsdag ook nu weer twee doeleinden: het samenbrengen en informeren van alle betrokkenen en het afspreken en vervolgens uitbrengen van gezamenlijke standpunten. Naar aanleiding van het aantreden van de nieuwe gemeentel- en provincieraden wordt het thema van deze dag "De verenigingen en het monumentenbeleid op gemeentelijk en provinciaal niveau". Aandachtige lezers van VCM-Contact zal het dus opvallen dat het oorspronkelijk voorgestelde thema rond het gemeentelijk monumentenbeleid werd uitgebreid tot het provinciale. De redenen liggen voor de hand: niet alleen zijn er ook nieuwe provincieraden, maar ook en vooral groeit het belang van de provincies ten aanzien van de monumentenzorg, onder meer in het kader van de Open Monumentendag en de Monumentenwacht. Toch blijkt er voorsnog weinig contact te bestaan tussen de provincies en de verenigingen. Het wordt dus tijd om ook op dit niveau de mogelijkheden tot overleg, samenwerking en ondersteuning af te tasten. Ook de provincies blijken trouwens behoefte te hebben aan de inbreng van verenigingen die lokale of regionale

dossiers op de voet volgen. De ondersteuning hoeft dus geen eenrichtingsverkeer in te houden. Tevens dient opgemerkt dat er tussen de provincies belangrijke verschillen bestaan in de beleidsmatige en inhoudelijke aanpak van de monumentenzorg. Met het oog op een doeltreffende samenwerking mag dus van een aantal provincies een extra inspanning worden verwacht.

Wat het gemeentelijke niveau betreft, blijken de verenigingen vooral vertrouwd met de problemen en veel minder met de mogelijkheden. Afgezien van de uitzonderingen die de regel bevestigden, blonken de steden en gemeenten tot nu toe niet uit door aandacht voor hun monumenten; een in democratisch opzicht merkwaardige vaststelling gezien de groeiende belangstelling van het (kiezers)publiek. De klachten geuit door de verenigingen variëren in vele gevallen van 'desinteresse' tot 'onwil'. Toch heerst er ook wel begrip: als men van de gemeenten een reëel monumentenbeleid verwacht, moeten zij daarvoor de middelen en de mensen, de financiële en inhoudelijke ondersteuning krijgen. Dit neemt echter niet weg dat de gemeenten ook nu reeds over heel wat mogelijkheden beschikken om een degelijk monumentenbeleid uit te bouwen. Anderzijds mag de inzet van de gemeenten voor de hogere overheid niet het excuus worden om haar verantwoordelijkheden van zich af te schuiven.

Hoe dan ook, het aantreden van de gemeenteraden is een geschikte gelegenheid om met een schro-

ne lei te beginnen. In de meeste gevallen zal dit echter niet vanzelf gebeuren. Daarom is het van groot belang dat de verenigingen enige druk op de ketel zetten. Zij zijn daartoe het best geplaatst, maar in de praktijk blijkt dat ook zij niet altijd de wettelijke of administratieve mogelijkheden en verplichtingen van het gemeentelijk niveau kennen. Vele verenigingen hebben ook de gewoonte aangekweekt om totaal los van de gemeentelijke overheid te werken, niet in overleg, zelfs niet in oppositie. In die situatie kan er weinig sprake zijn van beïnvloeding, laat staan van samenwerking. De verenigingen hebben dus ook redenen om hun eigen stoepje te vegen. Zelfs wanneer ze zich als drukkingsgroep opstellen, verhindert dat niet dat zij hun kennis ter beschikking stellen van het beleid. Het blijkt echter dat hiervoor eerst een aantal elementaire voorwaarden moeten worden vervuld. De verenigingen moeten niet alleen op de hoogte worden gebracht van de wettelijke en administratieve geplogenheden, het ontbreekt hun tevens in vele gevallen aan basisvaardigheden met betrekking tot onderhandelen, lobbyen en dies meer: hoe benader je politici en bestuurders, hoe organiseer je blijvende overlegstructuren, hoe motiveer je het beleid? enz. enz. Bovendien verwachten de verenigingen van de ontmoetingsdag een meer algemene situering van hun positie in relatie tot het gemeentelijke en provinciale beleid. Zij willen meer specifiek ingaan op een aantal problemen die in deze context rijzen, zoals de erkenning van de verenigingen door de gemeenten. Ook wensen zij dat hun verwachtingen ten aanzien van deze overheden kenbaar worden gemaakt. Dit dient niet alleen te gebeuren tijdens de ontmoetingsdag zelf, maar moet een van de permanente taken worden van de VCM. In die zin wordt nagegaan of de VCM een 'richtlijn' zou kunnen opstellen voor het beleid, dit vooral in verband met de wettelijke verplichtingen van de gemeenten en uiteraard in de eerste plaats gebaseerd op de ver-

zuchtingen van de verenigingen.

Tot zover de voorbereidingen van de tweede ontmoetingsdag. Ze hebben in elk geval aan het licht gebracht dat het thema stof biedt voor een rijk gevuld programma. Dat programma zal, zowel in de referaten als in de debatten, zoveel mogelijk worden gericht op de concrete praktijk.

De belangstellenden kunnen rekenen op:

- een verzorgd onthaal met gelegenheid tot bezoek aan de info-stands van de effectieve VCM-leden en partners aansluitend bij het thema van deze ontmoetingsdag;
- een inleiding tot het dagthema door VCM-voorzitter, gouverneur Herman Balthazar.

De twee inleidende referaten zijn gewijd aan:

- een bespreking van de positie van de gemeenten in de monumentenzorg in Vlaanderen door Miek Goossens, inspecteur bij het Bestuur Monumenten en Landschappen;
- een bespreking van de actiemogelijkheden van de verenigingen op het gemeentelijk, provinciaal

en gewestelijk niveau, door Anne Mie Draye, docent aan het L.U.C. en aan de K.U. Leuven.

Na de lunch en een thematisch onderbouwde monumentenwandeling in Mechelen, volgen:

- een panelgesprek dat dieper ingaat op de praktijk; dit panel zal bestaan uit vertegenwoordigers van de gemeentelijke en provinciale overheid en van grote en kleine verenigingen en wordt gemodereerd door prof. L.P. Suetens, voorzitter van het Bestuurscomité van het programma bouwkundig erigoed van de Koning Boudewijnstichting;
- gelegenheid tot discussie.

De dag wordt afgerond met de conclusies van de voorzitter en aan Vlaams minister Johan Sauwens wordt gevraagd de slottoespraak te houden.

De folder met het definitieve programma wordt ruim verspreid.

Tweede VCM-Ontmoetingsdag

'DE VERENIGINGEN EN HET MONUMENTENBELEID OP HET GEMEENTELIJK EN PROVINCIAAL NIVEAU'

Cultureel Centrum A. Spinoy - Oude Minderbroederskerk, Mechelen.

Zondag 19 maart 1995, vanaf 9.00 u.

Praktische gegevens:

Deelname aan de ontmoetingsdag kost 750 F. voor VCM-leden en 1000 F. voor niet-leden

In deze prijs zijn begrepen: een goed gestoffeerde documentatiemap, koffie, lunch en receptie plus het verslagboek dat later wordt toegestuurd.

Belangstellenden kunnen inschrijven op het VCM-secretariaat, p/a Koning Boudewijnstichting, Brederodestraat 21, 1000 Brussel; tel. 02/511.18.40 - fax 02/512.00.35.

Inschrijvingen worden pas als definitief beschouwd na ontvangst van de deelnemingsbijdrage op rekening 068-2106647-28, met vermelding VCM-Ontmoetingsdag

Sint-Maarten in de kijker

Op 18 maart 1995 organiseert de Leuvense Vereniging voor Volkskunde in samenwerking met de Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen een studiedag die twee belangrijke aspecten van de kindercultuur als onderwerp heeft: Sint-Maarten (feestcultuur) en de speeltol (spelcultuur).

Een ideale lokatie voor een studiedag over kindercultuur is het Centrum voor Speelgoed en Volkskunde in Mechelen. We zijn dan ook ten zeerste verheugd dat "het speelgoedmuseum" meewerkt aan dit initiatief.

PROGRAMMA

- 9u30: ontvangst met koffie
- 9u45: korte statutaire algemene vergadering LVV met verkiezing van voorzitter, penningmeester en PR-functie
(kandidaturen worden ingewacht tot 10 maart a.s.)
- 10u10: welkomstwoord en inleiding tot de studiedag
- 10u15: M. Wellens, *De tol in de geschiedenis en volkskunde*
- 10u45: gelegenheid tot vraagstelling
- 10u55: A. Jans, *De gans van Sint-Maarten*
- 11u25: H. Walschaerts, *Sint-Maarten in de regio Mechelen: historisch-volkskundig overzicht*
- 12u05: M. Kocken, *Sint-Maarten in Mechelen, actuele situatie*
- 12u25: discussie over de drie Sint-Maartensreferaten
- 12u40: lunch in het Centrum voor Speelgoed en Volkskunde
- 13u40: bezoek aan het speelgoedmuseum o.l.v. M. Wellens, conservator
- 15u00: einde

Voor deelname aan deze studiedag vragen wij gebruik te willen maken van onderstaande inschrijvingsstrook. In het bedrag van 450 BEF zijn alle kosten inbegrepen, inclusief een drankje bij de lunch. Sint-Maarten is immers nooit veraf ...

✂ ..... ✂
INSCHRIJVINGSTROOK

Naam: .....
Adres: .....
Aantal personen: .....

schrijft/schrijven in voor deelname aan de studiedag **Sint-Maarten in de kijker** op 18 maart 1995 en betaalt/betalen 450 BEF per persoon op rekeningnummer 001-1355132-21 van de LVV, J.B. Reykerslaan 28, 2550 Kontich

Datum: ..... Handtekening: .....

Strook sturen naar bovenstaand adres en uiterlijk betalen op 10 maart 1995 a.u.b.

NATUURWANDELINGEN 1995 VLAAMS BRABANT

De wandelingen hebben tot doel, het publiek inzicht te geven in de samenhang in de natuur en nieuwe streken te ontdekken.

Daartoe worden deze wandelingen gratis geleid door natuurgidsen. Iedereen is welkom!

Laarzen en aangepaste kledij kunnen nuttig zijn. Informeer U zo nodig over het bereik van de afspraakplaats en / of toestand van het te bewandelen gebied, bij de verantwoordelijke. Zie verder voor telefoonnummer.

Nog een leerrijke en prettige wandeling!

JANUARI

8	BK	Demer en Laak	14u30
22	ZO	Warenlogies - Warandel	14u00
22	nr 4	Oost-Keerbergen	14u00
29	nr 1	Demervallei landschapsw.	14u00
29	VR	Heverleebos Vaaibeek	14u30

FEBRUARI

12	BK	Wingevallei	10u00	Wezemaal Wezemaalplein	14u30
12	nr 3	Grevenbos	14u00	Meerbeek Kerk	14u00
19	NBBV	Bioso Domein Hofstade	14u00	Hofstade Heide Ingang tov zwembad	14u30
26	VR	Landschapswandeling	14u30	Lovenpoel St-Lambertuskerk	14u00
26	nr 5	Siag van Neerwinden	14u00	Ezemaal Station	14u00

MAART

12	BK	Broekdossen	14u30	Boortmeerbeek Station	14u00
19	nr 2	Hermansheuvel	14u00	Assent Kerk	14u00
19	nr 3	Wijgmaalbroek	14u00	Wijgmaal Gemeenteschool	14u00
26	nr 4	Omgeving Boortmeerbeek	14u00	Boortmeerbeek Kerk	14u00
26	VR	Dijevallei	14u30	Korbeek - Dije kerk	14u00

APRIL

2	NBBV	Steenlesbos	14u00	Kerk Schiplaken	14u00
9	BK	Landschapsw. - Bijenhof	14u30	Wijgmaal Kerkhof Kroonsstr	14u00
9	ZO	Abdiwandeling	14u30	Bosmuseum Groenendaal Hoeilaart	14u00
23	nr 2	Charreuzenbergwandeling	14u00	Hoisbeek Kerk	14u00
23	nr 5	Dag v/d Aarde - Warandebos	14u00	Rummen Kerk	14u00
28	nr 3	Floordambos avondwandeling	19u00	Melsbroek Kerk	14u00
30	nr 1	Omgeving Kaggevinne	14u00	Kaggevinne Kerk	14u00
30	VR	Ter Heide	14u30	Rotselaar	14u00
30	NBBV	Steenlesbos	14u00	Kerk Schiplaken	14u00

MEI

7	nr 2	Heurbeekwandeling	14u00	Lubbeek Kapel O.L.Vr. Brkomstr	14u00
7	nr 6	Kleinbeek en Merse	14u00	Kumtich kerk	14u00
14	ZO	Charlepenj-wandeling	14u30	Huidenberg Gemeentehuis	14u00
14	BK	Heikantberg - Demerbroek	14u30	Rotselaar-Heikant Kerk	14u00
20	nr 3	Nachtgalienwandeling	20u00	Nederokkerzeel Kerk	20u00
21	nr 5	Nachtgalienwandeling	20u00	Zoutleeuw Provinciaal Domein	20u00
28	VR	Berambos	14u30	Bosstraat	14u30

Verklaring der afkortingen voor informatie:

Natuureservaten Oost-Brabant vzw.

nr 1	Filip Meyermans	013/ 33 34 35
nr 2	Jan Wijckmans	016/ 44 51 31
nr 3	Patrick Luyten	016/ 48 99 96
nr 4	Rene Goffin	015/ 51 64 10
nr 5	John Vansimpson	011/ 88 28 09
nr 6	Georges Buelens	016/ 63 26 42

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud v.z.w.

VR	Georges Buelens	016/63 26 42
----	-----------------	--------------

Natuurgroepering Zoniënwood v.z.w.

ZO	Roger Van den Borre	02/657 13 79
----	---------------------	--------------

Werkgroep Natuurgidsen Brabantse Kempen

BK	Rudy Van Nuffel	016/58 00 81
----	-----------------	--------------

Natuurgidsen van de baerebeekvallei

NBBV	Clara Smout	015/61 44 74
------	-------------	--------------

JUNI

11	ZO	Middenhutwandeling	14u30	St-Genesius-Rode Boswachtershuis	14u00
11	BK	Wijngaardberg natuures.	10u00	Wezemaal Wezemaalplein	14u00
18	nr 5	Natuur en archeologie	14u00	Landen Rusthuis	14u00
18	nr 1	Streek van de Witte	14u00	Zichem Huize Ernest Claes	14u00
25	nr 3	Tortbroek	14u30	Berg Café Fauna-Flora	14u30
25	VR	Tussen Dije en Laan	14u30	St-Agatha-Rode kerk	14u30

JULI

23	nr 3	Holle wegenwandeling	14u30	Winksele Kerk	14u30
30	VR	Meerdaalwoud	14u30	St-Johns-Waert Kerk	14u30

AUGUSTUS

20	nr 5	Het Vinne	14u00	Zoutleeuw Provinciaal Domein	14u00
27	VR	Egenhovarbos	14u30	Heverlee Kapeldreef / Rotspoelstr	14u30

SEPTEMBER

3	nr 1	's Hertogenheide	14u30	Aarschot Sima-school	14u00
10	nr 1	Omgeving Webbekom	14u00	Webbekom Kerk	14u00
10	ZO	Veldenwandeling	14u30	Kerk Terianen Overijse	14u00
10	BK	Troostenbergbos & Gempe	14u30	Houwaart Parking bos	14u00
17	nr 2	Schubbeekwandeling	14u00	Lubbeek St-Bernardkerk	14u00
17	nr 5	Paddestoelenwandeling	14u00	Zoutleeuw Provinciaal Domein	14u00
24	VR	Bremt	14u30	Bierbeek Kapel Bremt	14u30

OKTOBER

8	BK	De "Fonteinjes"	14u30	Tremelo Kerk	14u00
8	ZO	Bosuilwandeling	14u30	CCVG De Bosuil Jezus-Eik Overijse	14u00
15	nr 5	Omgeving Geetbets	14u00	Geetbets Kerk	14u00
22	NBBV	Bioso domein Hofstade	14u00	Hofstade Heide Ingang tov zwembad	14u00
29	nr 2	Walbos & Houwaartseberg	14u00	Houwaart Kerk	14u00
29	VR	Malendries en Boskouter	14u30	Kerkom kerk	14u30

NOVEMBER

12	BK	Wijngaardberg natuures.	10u00	Wezemaal Wezemaalplein	14u00
26	nr 1	Baalse Meren	14u00	Begijnendijk Kerk	14u00
26	VR	Kesselse bergen	14u30	Kessel-Lo Koningsstraat	14u30

DECEMBER

3	nr 5	Landschapswandeling	14u00	Neerinter Kerk	14u00
10	BK	Tarwelanden	14u30	Wakkerzeel (Haacht) kerk	14u00
10	nr 3	Hogenbos	14u00	Everberg Kerk	14u00
10	nr 3	Wijngaardberg	14u00	Wezemaal Kerk	14u00
31	VR	WaaIs Brabant	14u30	Bosuil- Gotechain / Beauvechain	14u30

**Bandages
Snelverband (StellaPlast)
Verbanddozen**

Laboratoires STELLA s.a.
Rue des Pontons 25
B-4032 Liege (Chêne)
Tel.: (041) 67 97 11

**Verkrijgbaar
in Apotheek**

Pastoor-deken Frans Metdenancxt leidt meer dan een kudde

G.V.M. 8-12-1994

Weerde

Frans Metdenancxt wordt zondagmorgen aangesteld als pastoor in Hofstade en kreeg ook al de verantwoordelijkheid voor de dekenij Epegem-Zemst. Amper op 2 oktober als nieuw pastoor voor Weerde ingehuldigd, breidt zijn werkgebied zich erg snel uit. Priestertekort is daar de oorzaak van. Jos Boven, pastoor van Elewijt, komt terug op een eerder genomen beslissing. Hij trekt zijn pensioen aanvraag in en blijft nog een tijdje pastoor van de Sint-Hubertusparochie.

Pastoor Frans is een fan van Sint-Franciscus van Assisi. Volgend gesprek ontspan zich tussen een laatavond inspectieronde langs de tuinkooien van zijn Ark van Weerde en met herdershond Sam, weggehaald uit een asiel, als waakzaam getuige aan zijn voeten.

"Wie als priester verantwoordelijkheid draagt in een parochie zal zich echt op die taak moeten concentreren. Er kan niet langer energie verworven worden aan futiliteiten. We gaan snel naar een toestand waarin slechts enkele priesters de dienst voor ettelijke parochies gaan uitmaken. Concentratie op die priesterlijke taken is dus nodig en wellicht moeten we daardoor enkele heilige huisjes slopen. De parochieploeg en het lekenpastoraal gaan in de toekomst centraal staan in het parochiële leven waarin de priester eerder een ondersteunende en stimulerende functie zal uitoefenen". Voor pastoor Frans betekent dat een overvolle agenda, waarin systematische schrappingen zijn tijdgebruik "menselijk" moeten houden.

Mensen motiveren

"Toen ik pas in Weerde kwam, heb ik mijn agenda vooral laten bepalen door de tradities van de parochie en dat helpt aardig in het eerste integratieproces. Nu volgt een bewustmakingsronde, waarbij we mensen gaan motive-

Pastoor-deken Frans Metdenancx van Weerde is een fan van Franciscus van Assisi, hij praat eveneens met de dieren. Sam, de Duitse herder adopteerde hij uit een dierenasiel. Morgen wordt hij aangesteld als pastoor van Hofstade. ▷ Foto: MDE

ren om een nieuwe parochiestijl uit te schrijven, waarin zij een belangrijk aandeel zelf moeten invullen. Het moeten absoluut geen priesters zijn die het kristen-zijn voorleven en door anderen laten beleven. Kerk zijn is een gemeenschappelijke opdracht, waartoe iedereen in een parochie uitgenodigd wordt".

Pastoor Frans heeft geen moeite om een aantal dingen in directe taal duidelijk te maken en ontkent dat niet. "Nogal wat mensen houden in de huidige parochiestructuren vast aan de macht. Men wil al te vaak de touwtjes van iets in handen houden en op zekerheid spelen. Dat is het grootste ongelof dat er bestaat en blokkeert communicatie.

Persoonlijk gaat mijn aandacht vooral naar de zwakken in

onze samenleving, de verstotelingen, diegenen die niet meetellen, onderdrukt en uitgebuit worden of getiranniseerd door sterke machtsgroepen, waarmee ik voortdurend in aanvaring kom. Zelfs in een parochie worden mensen vaak opgedeeld in categorieën en soorten. Ik trap dan nog al eens op lange tenen, shockeer zelfs als aanzet naar een nodige bezinning. Bedoeling daarvan is dat men loskomt uit vastgeroeste ideeën en structuren... Ruimer gaan denken is absoluut nodig om dat te doorbreken".

Iemand van bij ons

Frans Metdenancxt (14 maart 1944) is de oudste boerenzoon uit een Laarse familie met 7 kinderen, studeerde Grieks-Latijnse

humaniora in het college te Vilvoorde en filosofie en theologie aan de KUL. Op 28 juni '68 werd hij door kardinaal Suenens priester gewijd. Twee jaar was hij legeralmoezener in Soest en vijf jaar jeugdpastor in Tervuren, werd medepastoor in Booienhoven, aalmoezener en leraar in de technische school van Saffraanberg en roerde gedurende een half jaar in de kookpotten van een Libanees klooster. Na ruim zeven jaar pastoor in Geetbets kwam hij op 1 oktober als pastoor-deken naar Weerde.

Frans Metdenancxt houdt van het buitenleven en van dieren. De pastorietuin in Weerde biedt ruime mogelijkheden om zijn kleine ark in onder te brengen. Witloof mag je hem elke dag voorzetten, zelfs tweemaal en liefst rauw.

Hofstade heeft pastoor

Van onze redacteur

De parochie van Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand van Hofstade heeft gisteren haar nieuwe pastoor feestelijk welkom geheten. Frans Metdenanct (50) volgt als parochieadministrator pastoor Jan Keppens op die wegens gezondheidsredenen moet afhaken. De nieuwe pastoor is ook parochieherder in Zemst en Weerde en bovendien deken.

Aan het einde van de aanstellingsplechtigheid riep de nieuwe pastoor gisteren alle parochianen op met hem mee te werken opdat hij zijn taak als herder en geestelijk leidsman naar behoren zal kunnen vervullen.

Zoals we reeds vorige zaterdag berichtten, is Frans Metdenanct in Zemst geboren. Vooraleer hij met de uitnodiging "God zij dank, we zijn aan de drank" op een receptie uitnodigde in de parochielokalen, werd hij tijdens een smaakvolle plechtigheid in de parochiekerk als pastoor aangesteld. In de kerk bleef schier geen plaatsje onbezet.

Sleutels

Districtsdeken Van Herbrugge stelde namens kardinaal Danneels pastoor Frans tot bedienaar van de sacramen-

ten aan nadat hij de benoemingsbrief had voorgelezen. Even tevoren werd de nieuwe pastoor door Ellen Demesmaeker (8) de sleutels van de kerk aangeboden. Pastoor Frans werd er opgewacht door een sterke delegatie van de parochiale verenigingen en door een vertegenwoordiging van het Zemstse gemeentebestuur.

Tijdens de homilie zag districtsdeken Van Herbrugge de aanstelling van de nieuwe pastoor als de uiting van de zorg van de bisschop over de toekomst van de parochie Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand. Hij stipte daarbij aan dat de uitbouw van een christelijke gemeenschap in deze tijden een bijzonder moeilijke en problematische opdracht is. Pastoor Frans rekent daartoe in Hofstade op de medewerking van velen die kerkbetrokken willen zijn.

Oproep

De nieuwe pastoor riep op mee te werken aan het bestendigen van

een parochie. Even voordien hing voorzitter Apers van de kerkfabriek een beeld op van de nieuwe parochiepriester en verhoopte burgemeester Van Roost dat Frans Metdenanct in Hofstade vruchtbaar werk zal leveren. Namens de instanties die beide sprekers vertegenwoordigen werd pastoor Frans welkom geheten.

G.V.M. 12-12-1994

FoJ

TENTOONSTELLING

Ik was 20 in '45: Op deze tentoonstelling wordt de bezoeker volledig ondergedompeld in de sfeer van WO II. Documenten en voorwerpen van over de hele wereld en met een ongeëvenaard historisch belang zullen voor de 1ste keer bijeengebracht worden dankzij de medewerking van 16 landen en de steun van beroemde musea. Naast de didactische tentoonstelling wordt het geheel opgefleurd door een aantal driedimensionele decors.

Deze uitzonderlijke tentoonstelling kunt u nog bezoeken tot 14 mei 1995 in de Bordiau-Hal van het Koninklijk Museum van het Leger en van de Krijgsgeschiedenis, in het Jubelpark van Brussel. Info: ☎ 02/734.27.27.

Streekkrant dec.1994

Bliksem maakte Brussel hoofdstad

MECHELEN (B). — Vandaag zaterdag wordt een van de grootste rampen herdacht die de stad Mechelen hebben geteisterd: in de nacht van 6 op 7 augustus 1546, tijdens een hevig onweder, ontstak de bliksem het vuur aan het buskruit dat lag opgestapeld in de Zandpoort, een van de toenmalige twaalf stadspoorten waarvan alleen de Brusselsse Poort is overgebleven.

Gebouwd in de 13e eeuw, stond de poort op de thans naar haar genoemde Zandpoortvest. Zij gaf vanuit het stadscentrum toegang tot de volkse wijk Nekerspoel. Ingevolge de opstand van de lakenwevers en volders, die deze wijk bewoonden en langs de poort de stad waren binnengedrongen, werd zij in 1381, als strafmaatregel, door het stadsmagistraat toegemetseld en sedertdien als poedermagazijn gebruikt.

In 1546 waren er in opdracht van Keizer Karel, in het vooruitzicht van zijn oorlogen met Duitsland, 40.000 tonnetjes buskruit in opgestapeld. Een vorige ontploffing had in 1496 in het dak van de poort een scheur geslagen, die nooit was hersteld. Langs deze opening sloeg de bliksem in. De gevolgen waren verschrikkelijk: het omvangrijke torengedouw werd volledig vernield en in de omgeving ervan werden meer dan 800 huizen verwoest. Ook in het stadscentrum werden talrijke woningen beschadigd door de weggeslingerde brokken van de poort. Meer dan 200 inwo-

ners werden gedood door de explosie en honderden anderen liepen ernstige verwondingen op.

Het nabijgelegen paleis van Maria Van Hongarije (thans het gerechtshof), de landvoogdes van de toenmalige Nederlanden, alsmede de woningen van haar hovelingen werden eveneens beschadigd. Het stadsbestuur bleek niet in staat te zijn het paleis onmiddellijk te herstellen.

Vandaar dat Maria van Hongarije besliste haar hof naar Brussel over te brengen. Alleen de «Grote Raad» (het opperste gerechtshof) bleef te Mechelen bij beslissing van Keizer Karel. Mechelen was dus niet langer de hoofdstad van de Nederlanden: Brussel werd de nieuwe hoofdstad.

De ramp vond weerklank over geheel Europa. Jaren verlieten vooraleer Mechelen zich van de gevolgen wist te herstellen. Filip II droeg tot dit herstel bij door Mechelen in 1561 de zetel van het aartsbisdom toe te vertrouwen.

EPPEGEM

Kerstkribbe - tot 8/1 is de kerststal van de Schranshoeve met zijn levensgrote beelden, een echte ezel en schapen weer een sfeervolle trekpleister.

PUBLIKATIES

Publikaties 1995

- "De Semse kroniek" driemaandelijks tijdschrift in een nieuwe lay-out.
verschijnt 4 maal : maart - juni - september - december
- Jaarboek. "Onze gemeente vroeger en nu" - september
- Speciale uitgave "Nieuwjaarsbrieven" - december

Reeds verschenen publikaties

"De Semse Kroniek" 10 jaargangen
van oktober 1985 tot december 1995

1986 : Herinneringen 1914 - 1918	150 fr
1987 : De school	250 fr
1989 : De natuur en de jacht	50 fr
1990 : Fanfares en Harmoniën	50 fr
1991 : Kastelendorp - Gouwdag Vlaams Brabant	150 fr
1991 : Domein Schroeters-Hofstade	50 fr
1991 : Levenskrans	150 fr
1992 : De Ijzerenweg	150 fr
1993 : De Schuttersgilden	200 fr
1994 : Volksdevotie in Groot-Zemst	250 fr

Verzendingskosten : 50 fr

Te verkrijgen mits storting op rekeningnummer : 001-2183660-72

Verantwoordelijke uitgever: Heemkundige Kring "DE SEMSE"
p / a: Vredelaan 48 - 1982 Zemst (Weerde)